

Årsrapport 2005

Fylkesmannen i Buskerud

Innhold

Årsrapport 2005.....	1
Fylkesmannen i Buskerud	1
Innledning.....	4
1. ØKONOMISKE RAMMER OG ADMINISTRATIVE FØRINGER.....	5
1.1 Styringsdialogen	5
1.2 Budsjett/regnskap for 2005	5
<i>Kap. 1510 post 01/4510 refusjoner Tall i kroner.....</i>	<i>5</i>
<i>Sum bevilgninger og refusjoner .....</i>	<i>5</i>
<i>Sum mer-/mindreforbruk .....</i>	<i>5</i>
<i>Kap. 1510/4510 – Merutgifter mot merinntekter Tall i kroner .....</i>	<i>5</i>
Differanse merutgifter mot merinntekter	5
1.3 Elektronisk embetsoppdrag, rapportering, innspill til ledersamtale.....	6
1.4 Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning	6
1.5 Øvrige administrative føringer.....	6
2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER	8
2.1 Modernisering av offentlig sektor.....	8
2.2 Samordning og veiledning	8
2.3 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting	10
2.4 Oppvekst og utdanning	11
2.5 Regional planlegging og arealpolitikk	14
2.6 Naturressursforvaltning.....	14
2.7 Samfunnsikkerhet og beredskap	16
3. RESULTATOMRÅDENE	17
Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling	17
Resultatområde 21.1 Jordbruk	17
Resultatområde 21.2 Skogbruk.....	18
Resultatområde 21.3 Bygde- og næringsutvikling.....	19
Resultatområde 21.4 Verdiskapingsprogrammene	21
Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket.....	21
Resultatområde 22.1 Kulturlandskap, biologisk mangfold m.m.....	21
Resultatområde 22.2 Tiltak for å redusere forurensninger.....	22
Resultatområde 22.3 Miljøprogram og miljøplan.....	22
Resultatområde 22.4 Økologisk landbruk.....	22
Resultatområde 22.5 Tre og miljø.....	22
Resultatområde 23 Ressurs- og eiendomspolitikk	22
Resultatområde 23.1 Samfunnsplanlegging.....	22
Resultatområde 23.2 Eiendomspolitikk	24
Resultatområde 23.3 Jord- og landskapsressurser	24
Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak	25
Resultatområde 24.1 Tilskuddsforvaltning.....	25
Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør.....	25
Resultatområde 25.1 Kompetansesenter	25
Resultatområde 25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene	25
Resultatområde 25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket	25
Resultatområde 31 Tilsyn, klagebehandling og lovlighetskontroll	26
Resultatområde 31.1 Tilsyn	26
Resultatområde 31.2 Klagebehandling	28
Resultatområde 32 Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse.....	29
Resultatområde 32.1 Nasjonale prøver, avgangsprøve, eksamen	29
Resultatområde 32.2 Skoleporten.no	30
Resultatområde 33 Kvalitets- og kompetanseutvikling.....	30

Resultatmråde 33.1 Læreplanarbeid	30
Resultatmråde 33.2 Kompetanseutvikling	30
Resultatmråde 33.3 Forsøks- og utviklingsarbeid	31
Resultatmråde 33.5 Likeverdig utdanning i praksis	31
Resultatmråde 33.6 Gi rom for lesing	31
Hvordan løfte en hel skole	31
Lesekonferanser med mer 115.000	31
Andre prosjekt	31
Fortelling som metode 13.000	31
Resultatmråde 34 Lærings- og oppvekstmiljø	31
Resultatmråde 36 Løpende drifts- og forvaltningsoppgaver	32
Resultatmråde 36.1 Oppgaver som gjelder alle fylkesmannsembeter	32
Resultatmråde 36.4: Sentral annonsering av norskundervisning i forbindelse med språkprøven i norsk for voksne innvandrere	32
Resultatmråde 44 – Familievern	32
Resultatmråde 47 – Gjeldsrådgivning	33
Resultatmråde 51.2 Vergemål:	33
Resultatmråde Tomtefestelov	33
Resultatmråde 53 – 57: Samfunnssikkerhet og beredskap	33
Resultatmråde 58 – Lov om helligdager og helligdagsfred	34
Resultatmråde 61.1: Samordning	34
Resultatmråde 61.2: Omstilling i kommunene	34
Resultatmråde 62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven	35
Resultatmråde 62.2 Økonomiforvaltning - veiledning	35
Resultatmråde 63.1 Kommunaltritt	35
Resultatmråde 63.2 Valglov	36
Resultatmråde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren	36
Resultatmråde 65.1 Kommuneinndeling	36
Resultatmråde 66.1 Byggesak	36
Resultatmråde 66.2 Saker om ekspropriasjon	36
Resultatmråde 67 Innvandring	36
67.1 Statsborgersaker	36
67.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)	36
Resultatmråde 74 Levekår	36
74.1 St.meld nr. 6 (2002-2003) Tiltaksplan mot fattigdom	36
Resultatmråde 76 Utviklingsoppgaver	37
Resultatmråde 77 Kvalitet og samhandling	37
77.2 Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)	37
77.3 Individuell plan	38
VEDLEGG TIL ÅRSRAPPORTEN	39
Vedlegg nr. 1 Likestilling	39
Kvinner	39
Toppledelse	39
Avdeling	41
Tilsatt	41
Vedlegg nr. 2 behandling av økonomisaker etter kommuneloven	42
2. Godkjenning av kommunale låneopptak, jf. kommunelovens § 50	42
Vedlegg nr. 3 Lovlighetskontroll	43
Fylkesmannens lovlighetskontroll av kommunale avgjørelser, jf. kommuneloven §59:	43
<i>Fylkesmannen har mottatt en henvendelse om å ta en sak opp etter nr. 5. Kommunen ble bedt om en redegjørelse og på bakgrunn av det ble det vedtatt ikke å iverksette lovlighetskontroll.</i>	43

Innledning

Fylkesmannen i Buskerud legger med dette frem sin årsrapport for 2005.

Årsrapporten er en tilbakemelding til overordnede departementer og direktorater om virksomheten og om hvordan embetet har løst oppgavene som ble pålagt i tildelingsbrevet.

Årsrapporten fra fylkesmannen i Buskerud omhandler kapitlene 1 og 2 i tildelingsbrevet hvor det gis tilbakemelding på tildelingsbrevets sentrale politiske føringer. I tillegg er det rapportert på resultatområder innenfor embetsoppdragene.

Fylkesmannen har sendt tertiærrapporteringer til FADs systematiske sammenligning av saksbehandlingstid når det gjelder klagesaker etter plan- og bygningsloven og etter sosialtjenesteloven.

Årsrapporten er ellers satt opp i henhold til FADs krav i brev datert den 23.01.06.

Embetet har hatt spesiell fokus på følgende punkter i fylkesmannens lederkontrakt:

- **Strategisk plan.** Planen er tatt i bruk som et viktig styringsredskap i embetet.
- **Øke aktiviteten rettet mot kurs/veiledning i kommunene.** I møter med formannskap/planutvalg i kommunene, er det særlig lagt vekt på de viktigste bestemmelsene i Plan- og bygningsloven og formidling av nasjonal politikk på miljøvernområdet.
- **Følge opp næringsutvikling/landbruk +.** Vi har tilsatt en ny medarbeider i landbruks- og næringsavdelingen som har dette som hovedoppgaver.
- **Ombygging og flytteprosess ifm at Entra Eiendom AS overtar Statens Hus.** Planene for ombygging og intern flytting er kommet godt i gang etter at Entra overtok huset ved årsskiftet.
- **Språkrøkt.** Vi har utarbeidet egne språkregler for brev fra embetet. En av avdelingene gjennomførte språkkurs i 2005. Resten av avdelingene skal gjennomføre språkkurs i 2006.
- **Trivselsfremmende arbeid.** Vi gjennomførte personalseminar høsten 2005 hvor miljø, trivsel og helse sto i fokus. Vi har dessuten implementert en rekke trivselsfremmende tiltak som er viktige i det daglige arbeidet.

1. ØKONOMISKE RAMMER OG ADMINISTRATIVE FØRINGER

1.1 Styringsdialogen

Tildelingsbrevet er det grunnleggende dokument for styring av fylkesmannsembetene. Brevet har sin basis i St.prp.nr.1 (statsbudsjettet) og den påfølgende stortingsbehandlingen. I forholdet mellom departementene/direktoratene og embetene, er tildelingsbrevet og embetsoppdraget ment å gi en samlet og helhetlig fremstilling av mål, oppdrag og resultatkrav. Det er et mål at *oppdragene blir samlet* i disse dokumentene slik at en så langt som mulig unngår styringspålegg i løpet av året. I tildelingsbrevet stilles også årets *bevilgninger* til disposisjon og det angis hvordan *rapporteringen* skal foregå.

1.2 Budsjett/regnskap for 2005

Embetets økonomi er svært stram. Midlene som tildeles er ikke tilstrekkelig til at vi har mulighet til å løse alle oppgavene som blir pålagt fra overordnede departementer og direktorater.

Kap. 1510 post 01/4510 refusjoner Tall i kroner

Bevilgning fra MOD på kap.1510 post 01 i tildelingsbrevet	50 451 000
Overførte midler fra 2004, jfr brev fra MOD	-14 000
Andre tilleggsbevilgninger/overskridelsessamtykke, sum	1 144 200
Inntekter kap. 4510 post 15 - Refusjon arbeidsmarkedstiltak	0
Inntekter kap. 4510 post 16 - Refusjon fødselspenger	614 926
Inntekter kap. 4510 post 17 - Refusjon lærlinger	0
Inntekter kap. 4510 post 18 - Refusjon sykepenger	1 505 623
<i>Sum bevilgninger og refusjoner</i>	<i>53 701 749</i>
Utgiftsført post 01 – Driftsutgifter	53 628 062
<i>Sum mer-/mindreforbruk</i>	<i>73 687</i>

Kap. 1510/4510 – Merutgifter mot merinntekter

Tall i kroner

Inntektsført kap. 4510 post 01 – 02 Div. inntekter	5 168 449
Utgiftsført kap. 1510 post 21 – Spesielle driftsutgifter	5 162 309
Differanse merutgifter mot merinntekter	6 140

Forklaringer:

Fylkesmannen i Buskerud har i 2005 et regnskapsført mindreforbruk på **kr 73 687,-** i forhold til tildelte midler og mindreforbruket søkes overført til 2006. I brev til FAD datert den 11.01.06 er det redegjort for årsaken til mindreforbruket.

I tillegg har vi et avvik mellom virksomhetsregnskapet og kontantregnskapet på **kr 6 140,-** (jf. kap. 4510 post 02) som skyldes differansen mellom utestående kundefordringer pr. 31.12.2004 på **kr 11 790,-** (innbetalt i 2005) og utestående kundefordringer pr. 31.12.2005 på **kr 5 650,-**

1.3 Elektronisk embetsoppdrag, rapportering, innspill til ledersamtale

Sosial-og familieavdelingen har rapportert til sine ulike oppdragsgivere (BLD, HOD, Shdir, H-tilsyn) i henhold til fastsatte frister. Vi har levert data vedrørende saksbehandlingstid på klagesaker etter sosialtjenesteloven til FAD 3 ganger i 2005 (systematisk sammenligning).

Fylkesmannen har bearbeidet og videresendt kommunenes halvårlige rapporteringer på situasjonen på barnevernområdet til departementet (BLD) innen de fastsatte frister.

Vi har tidligere bemerket dobbelrapportering spesielt på helse- og sosialområdet både til FAD og oppdragsgivende departementer/direktorater. Sosial- og helsedirektoratet har skjerpet krav til rapportering for 2005. Vi kan derfor ikke se hensikten med kravet til rapportering på de samme områdene i fylkesmannens ordinære årsrapport.

1.4 Saksbehandlingstid og systematisk sammenligning

Avgjørelsene på det sosial-, barnevern og familierettslige området har oppfylt krav til tidsfrister fra departementet og fylkesmannens egen service-erklæring. I 2005 behandlet vi 393 klager på vedtak etter sosialtjenesteloven, hvorav 205 ble løst i løpet av 14 dager. I en sak brukte vi mer enn 3 måneder. Ved årsskiftet 2005/2006 hadde vi en restanse på 7 saker. I 17% av sakene ble kommunens vedtak omgjort, mens 11% ble sendt tilbake til kommunen for ny behandling.

Vi har behandlet 35 saker etter barneverntjenesteloven. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 17 dager. Når det gjelder utdanningsområdet ble opplæringslovens bestemmelser (jfr. forskrift og forvaltningslov) om saksbehandlingstid overholdt. Saksbehandlingstiden på Plan- og bygningssaker er i all hovedsak 3 måneder. Det viser seg imidlertid at når vi prioriterer andre oppgaver, for eksempel veiledning av kommuner, øker saksbehandlingstiden raskt.

1.5 Øvrige administrative føringer

1.5.1 Personalpolitikk

Fylkesmannen arrangerte i oktober 2005 et personalseminar på Kongsberg for alle tilsatte. Hovedtema for seminaret var miljø, helse og trivsel.

I 2005 har vi oppdatert og ajourført Personalthåndboken for embetet.

1.5.2 GIS

I løpet av 2005 ble møtene i geodatautvalget tatt opp igjen. Oppgavene for geovekst-samarbeidet blir å gjennomføre EUREF-prosjekter og revitalisere Arealis-arbeidet (tematiske geodata) i fylket. Dette skjer gjennom etablering av en arbeidsgruppe. Fylkesmannen har tatt initiativ til et fylkesdekkende prosjekt ”Digitale kommuneplaner.” Fem kommuner har ennå ikke ortofoto-dekning i Buskerud.

Etableringen av Norge digitalt har ikke påvirket etableringen eller bruken av geodata for landbruksparten i 2005. Norge digitalt har valgt å beholde geovekst-organiseringen. Det er derfor viktig at denne organiseringen holdes økonomisk i live.

Når det gjelder Fornyings- og administrasjonsdepartementets arbeid med felles innsynsløsning for alle embeter, kan vi ikke se noen resultater av dette foreløpig. Fylkesmannen i Buskerud har utredet forskjellige alternativer, men vi valgte å utsette dette i påvente av felles innsynsløsning for alle embeter.

1.5.3 Likestilling

I vedlegg nr. 1 er det gitt en likestillingsoversikt som omfatter andel kvinner og menn i ledelsen og de enkelte avdelingene, gjennomsnittslønn kvinner/menn, lønnspress kvinner/menn, kjønnsfordeling i de forskjellige stillingskategoriene, rekruttering og andel av lønnspressen ved de lokale lønnsforhandlingene.

Hos Fylkesmannen i Buskerud foretok vi i 2005 en kartlegging av alle deltidsstillinger for å se på kjønnsfordeling og årsaker til deltidsarbeid.

Kartleggingen viste følgende:

Det er totalt 18 deltidsansatte i embetet (av 118 tilsatte)

Fordelt på stillingskategorier viste kartleggingen at 6 førstesekretærer, 1 konsulent, 4 førstekonsulenter, 1 avd.ingeniør, 1 prosjektleder, 4 rådgivere og 1 underdirektør arbeidet i deltidsstillinger

Kjønnsfordelingen viste at 16 kvinner og 2 menn hadde deltidsstilling i 2005:

Kvinner:

80% fast stilling:	2
80% midlertidig stilling:	2
70% midlertidig stilling:	3
60% fast stilling:	1
60% midlertidig stilling:	2
50% fast stilling:	4
50% midlertidig stilling:	1
50% engasjement t.o.m. 01.03.06:	1

Menn:

80% fast stilling:	1
50% engasjement t.o.m. 01.03.06:	1

Nærmere undersøkelse av årsaker viste at 6 ansatte (derav 1 mann) jobbet deltid pga sykdom, 4 pga omsorg for mindreårige barn (kun kvinner), 5 hadde et bevisst ønske om kun å jobbe deltid (kun kvinner), 3 var i deltidsengasjement (derav 1 mann).

Årsaker til stillingsreduksjon:

Sykdom:	5 kvinner (1 yrkesskade), 1 mann
Omsorg for barn:	4 kvinner
Ønsker ikke full stilling:	5 kvinner
Engasjement:	2 kvinner, 1 mann

På spørsmål om de hadde ønske om å utvide stillingen sin svarte 2 kvinner at de ønsket å utvide sin 50% stilling til 70-80%, 1 kvinne i 50% engasjement ønsket 60% fast stilling, 1 kvinne i 50% pga sykdom ønsket å prøve 60%, og 1 kvinne i 80% ville vurdere full stilling for å få bedre opptjening for AFP.

Fylkesmannen vil se nærmere på muligheten for å imøtekomme disse ønskene.

1.5.4 Grønn stat

Fylkesmannen har etablert en arbeidsgruppe for implementering av Grønn Stat og miljøledelse. Øvrige etater i Statens Hus, vaktmester og kantine er også med i gruppen. Vi har hittil foretatt en nøye kartlegging av både energiforbruket i huset og avfallsmengder av forskjellig slag.

2. SENTRALE POLITISKE FØRINGER

2.1 Modernisering av offentlig sektor

Fylkesmannen har i 2005 videreført arbeidet med å stimulere til omstilling og modernisering i kommunene. Den eksterne samarbeidsgruppen med regionale kommunerepresentanter har hatt 2 møter og den interne gruppen har hatt 3 møter. Ordningen med fordeling av skjønnsmidler til prosjekter som prioriteres av regionene har fungert tilfredsstillende og involverer og ansvarliggjør kommunene på en god måte. Fylkesmannen har som en del av dette arbeidet faste rutiner for søknad og tilbakerapportering for prosjektene. Et sentralt tema har vært å legge til rette for utvikling av gode prosjekter som har overføringsverdi til andre kommuner og regioner. Som et ledd i dette arbeidet besluttet den eksterne samarbeidsgruppen høsten 2005 at det skulle arrangeres et seminar om prosjektledelse i offentlig sektor. (Seminalet ble gjennomført i januar 2006).

De aktivitetene som fremgår av handlingsplanen er fulgt opp. Vi har under slutføring en rapport til KRD om moderniseringsprosjektet.

2.2 Samordning og veiledning

2.2.1 Samordning med regionale etater

Fylkesmennene i Aust- og Vest-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud har etablert et regionalt nettverk med de statsetater som dekker de samme fylkene, dvs. Helse Sør, Veivesenet, Husbanken, Buf-etat, Statsbygg og Tollregion Sør. Hensikten med nettverket er samordning, informasjon og samhandling.

Fylkesmannen inviterte i januar 2005 regionale statsetater til nettverksbygging og diskusjon om videre samarbeid. Flere av de regionale etatene har allerede etablerte nettverk innenfor sine ansvarsområder og noen nye nettverk ble dannet på grunnlag av dette fellesmøtet.

Fylkesmannen har etablert et samarbeid med Statens vegvesen og NVE for arealplansaker, se mer under resultatområde 61.1. Ordningen trådte i kraft høsten 2005 og resulterer i samordnede uttalelser til kommuneplaner/kommunedelplaner, samt et tettere faglig samarbeid mellom saksbehandlere innenfor nevnte etater.

Fylkesmannen i Buskerud har i 2005 fått til et samarbeid mellom 11 regionale statsetater som en oppfølging av stat-næring-prosjektet som fylkesmannen i Buskerud har initiert. Samarbeidet ble endelig formalisert i januar 2006 der det ble enighet om et felles prosjekt.

Statsetatene som er med i samarbeidet er: Aetat, Politiet, Trygdeetaten, Høgskolen i Buskerud, Skatteetaten, Statens Vegvesen, Arbeidstilsynet, Tolletaten, Mattilsynet, Husbanken og Fylkesmannen med alle avdelinger. I tillegg til statsetatene er NHO, LO og fylkeskommunen i Buskerud invitert med i prosjektet. Gjennom dialog og kompetansetiltak

skal offentlig sektor og næringsliv få økt innsikt i hverandres virksomheter. Bedre samordning mellom statlige etater skal bidra til at saksbehandlingen går raskere og er mer forutsigbar for næringslivet.

For samordning i beredskapssammenheng har fylkesmannen etablert til seg et Fylkesberedskapsråd. Rådet består av regionale statlige og fylkeskommunale etater og representanter for frivillige organisasjoner som har beredkapsoppgaver/-ansvar.

Fylkesmannen koordinerer NAV-forum i Buskerud som består av fylkestrygdesjef, fylkesarbeidssjef, KS-representant og etter behov representant for de tillitsvalgte.

2.2.2 Veiledning

Fylkesmannen arrangerte høsten 2005 tre regionale samlinger for kommunene med fokus på kommuneøkonomi og veiledning i budsjettarbeid, se under resultatområde 62.2.

Fylkesmannen slutførte arbeidet med ny strategi for landbruksrelatert næringsutvikling ved årsskiftet 2004/05. Fylkesmannens arbeid med Landbruk Pluss-tiltak følger opp denne næringsstrategien. Det er ansatt en ny næringsmedarbeider i Landbruks- og næringsavdelingen fra 1. mai 2005 med særlig ansvar for dette arbeidet.

Beredskaps-, justis-, og kommunalavdelingen holdt i samarbeid med fylkesmannens Landbruks- og næringsavdeling en konferanseserie innen plan og bygningsrett høsten 2005 (4 dagssamlinger). Landbruks- og næringsavdelingen bidro på disse samlingene med innlegg om Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss, jf. ny veileder sommeren 2005.

I forbindelse med Handlingsplan for universell utforming og økt tilgjengelighet for personer med nedsatt funksjonsevne har fylkesmannen etablert samarbeid med Fylkesrådet for funksjonshemmede. Bl.a har vi i fellesskap gjennomført et seminar med andre statsetater og Drammen kommune med den hensikt å utvikle gode prosjekter knyttet til tilgjengelighet. Fylkesmannen har behandlet vel 260 reguleringsplaner og 16 saker knyttet til kommuneplaner. I de fleste saker har vi benyttet anledningen til å informere om tilgjengelighet for alle. Det forventes også at kommunene utvikler strategier i sine kommuneplaner. Miljøvernavdelingen har også to A-etatsavtaler knyttet til personer med nedsatt funksjonsevne.

2.2.3 Kommunedialog

Det er avholdt årlig konferanser med ordførere og rådmenn ved fremleggelse av statsbudsjettet samt et to dagers seminar i etterkant av fremleggelse av kommuneproposisjonen. Embetsledelsen avholder dessuten regionale dialogmøter ved årets begynnelse. For øvrig har fylkesmannen en rekke møter med enkeltkommuner på initiativ fra kommunene selv eller fylkesmannen.

2.2.4 Tilstandsrapport

Fylkesmannen bruker aktivt KOSTRA-data både ved utarbeidelse av analyser og i dialog med kommunene. Det utarbeides årlig en tilstandsrapport for kommunene i Buskerud. For å trekke inn Fylkesmannens ulike fagavdelinger i analysen av indikatorene på de ulike tjenesteområdene, samarbeider KOSTRA-ovalen og planovalen. 2005 var første året med dette samarbeidet.

2.2.5 Forpliktende plan

I forbindelse med veiledning og oppfølging av ROBEK kommunene har Fylkesmannen fire møter med kommunene, hvorav to møter med formannskapet og to møter med administrasjonen. Til møtene med formannskapet utarbeider KOSTRA-ovalen analyser basert på de tyngste tjenesteområdene.

2.3 Velferd, helse og personrettet tjenesteyting

Vi gjennomførte tilsyn med tjenestetilbudet til rusmisbrukere i 3 kommuner. Tilsynet var en videreføring av det landsomfattende tilsynet som ble gjennomført i 2004. Tilsynet la spesiell vekt på pleie- og omsorgstjenestens ansvar for å gi nødvendige tjenester til rusmisbrukere, på tilgang til midlertidige boliger og på samhandlingen mellom de ulike kommunale tjenestene. Vi fant avvik fra lov og forskrifter i alle kommunene. Tilsynet avdekket manglende koordinering i tjenesteapparatet og mangel på individuelle planer. Selv om kommunene klarte å løse et akutt boligbehov, viste tilsynet at det er stort behov for tilrettelagte boliger med bemanning for denne gruppa.

De fleste kommunene i Buskerud arbeider aktivt i forhold til å finne alternative løsninger til sosialhjelp for de innbyggerne som er ute av stand til å sørge for sitt eget livsopphold. Vi ser imidlertid en tendens til at presset for å redusere utgiftene til sosialhjelp kan bli så stort at det går på bekostning av den enkeltes rettsikkerhet og faglige og individuelle vurderinger. Vi er spesielt bekymret for barna som lever i familier som er avhengig av sosialhjelp. Vi får også mange henvendelser fra brukere som mener at de ikke får tilstrekkelig veiledning av kommunen om saksbehandlingstider m.v.

Vi gjennomførte tilsyn med tjenestetilbud og rettsikkerhet ved bruk av tvang overfor personer med psykisk utviklingshemming i 2 kommuner. Tilsynene var en del av det landsomfattende tilsynet for denne gruppen. Vi fant avvik fra lov og forskrifter ved begge disse tilsynene.

Etter medieoppslag over en lengre periode og klager til fylkesmannen gjennomførte Helsetilsynet og sosial- og familieavdelingen en felles systemrevisjon av tjenestetilbudet til hjemmeboende eldre i en kommune. Tilsynet avdekket flere lovbrudd.

Helsetilsynet foretok i samarbeid med sosial- og familieavdelingen egeninitierte tilsyn ved 2 rusinstitusjoner. Tilsynet viste at det var flere utfordringer ved overgang fra tjenester etter sosialtjenesteloven til spesialisthelsetjenesten. Dette gjaldt spesielt i forhold til rett til helsehjelp og beboernes rettigheter under oppholdet.

I Buskerud var det en reduksjon i antall ansatte i brukerrettet tjeneste i pleie- og omsorgssektoren. Andelen av ufaglærte er gått ned. Alle kommunene søkte om opplæringsmidler og interessen for utdanning er stor. Det ser ikke ut til at kommuneøkonomien så langt har hatt betydning for andelen ansatte med fagutdanning. Personellstatistikken viser at andelen godt voksne kvinner i pleie- og omsorgssektoren er høy i Buskerud. I noen kommuner er det viktig å planlegge erstatningsbehovet umiddelbart.

De fleste byggeprosjekter i tilknytning til Handlingsplanen for eldreomsorgen er nå ferdigstilt. Standarden på sykehjemmene er betydelig hevet i handlingsplanperioden. Vi har fått kjennskap til at tjenestetilbudet i omsorgsboligene er redusert i forhold til opprinnelig bemanning. Vi er også kjent med at noen kommuner har begynt å ta i bruk dobbeltrom, da

veksten i antall eldre er i ferd med å ta igjen kapasitetsveksten fra utbyggingen i forbindelse med handlingsplanen.

Mange av kommunene i Buskerud har en anstrengt kommuneøkonomi og gir tilbakemelding om at de stadig får mindre mulighet til å følge opp de oppgavene de blir pålagt og de økte krav fra befolkningen. Fylkesmannen har vært en aktiv deltaker i effektiviseringsnettverkene (KS) og tilbakemeldinger fra brukere i disse kommunene viser at brukere og pårørende er relativt godt tilfreds med tildelte tjenester og kvaliteten på disse.

Det er opprettet et samarbeidforum for de deltakende parter i gjennomføringen av NAV-reformen. Fylkesmannen har samordnings- og sekretariatsfunksjonen.

Det er stor aktivitet i kommunene om utvikling av tjenester til mennesker med psykiske lidelser/problemer. Noen kommuner er kommet lenger enn andre. Kommunene beskriver en stram økonomi men pga den statlige oppfølging blir psykisk helsearbeid vernet fra nedskjæringer.

Rekrutteringsplanen med påfølgende tilskuddsordninger hvorav videreutdanning i psykisk helse er et viktig bidrag for kommunene. Åtte kandidater avsluttet sin videreutdanning i psykisk helse våren 2005. Seksten kandidater startet/fortsatte sin videreutdanning høsten 2005

Helsetilsynet i Buskerud har gjennomført totalt 13 tilsyn i spesialist og kommunehelsetjenesten (systemrevisjoner) i 2005.

Det landsomfattende tilsynet i kommunene i 2005 så på tjenestetilbudet til brukere med sammensatte behov. Sosial- og familieavdelingen gjennomførte tilsynet i samarbeid med Helsetilsynet og det ble gjennomført i tre kommuner i Buskerud. Disse tilsynene viste at kommunene har et forbedringspotensiale når det gjelder samordning av tjenestetilbudet til disse brukerne.

Helsetilsynet gjennomførte to tilsyn med legevakttjenesten samt tre tilsyn med hjemmesykepleietilbudet i kommunene. Rapportene etter tilsynene finnes på Helsetilsynet for sosial og helse sine hjemmesider.

Det har vært et betydelig trykk på implementering av folkehelsearbeid og partnerskapsbygging i tråd med sentrale føringer. Det er etablert løpende samarbeids forum blant embetets avdelinger og med fylkeskommunen og andre aktuelle aktører.

2.4 Oppvekst og utdanning

2.4.1 Barnehager

Ved utgangen av 2005 hadde 818 flere barn fått barnehageplass i Buskerud. Totalt har nå 11679 barn plass i barnehage (inkl. familiebarnehage) Dette utgjør en dekningsgrad på ca.74% (KOSTRA-tall 2005 foreligger ikke). 194 barn har plass i åpen barnehage, en økning på 16 barn. Tidligere år har den største utfordringen vært plasser til barn under 3 år. I 2005 var det størst økning i antall plasser for barn i den gruppa (671). Pr. 20. september 2005 sto 733 barn på venteliste for plass til barnehage, av disse 489 barn under 3 år.

Vi har behandlet 9 klager på vedtak om offentlig tilskudd etter barnehageloven. Kommunens vedtak ble stadfestet i en sak og 2 ble sendt tilbake for ny behandling. De øvrige klagene ble

omgjort. Det er gitt veiledning til kommunene og det er avholdt møter for kommuner og barnehageeiere hvor forskrift om likeverdig behandling i forhold til offentlige tilskudd var tema. Vi behandlet i 2005 ingen søknader om varig dispensasjon fra utdanningskravet og antall dispensasjoner er redusert med 22.

Vi har hatt egne møter med politisk og administrativ ledelse i kommuner som har spesielle utfordringer når det gjelder barnehager.

2.4.2 Barnevern

Vi har gjennomført forvaltningstilsyn med barneverntjenesten i 11 kommuner, i fylket, hvorav 10 var del av det landsomfattende tilsynet. Det ble avdekket flere avvik fra lover og forskrifter. I tillegg har vi i en kommune gjennomført systemrevisjon med tema: ”Gjennomgåelse av nye meldinger og avslutning av undersøkelsessaker ved henleggelse eller vedtak.” Tilsynet dreide seg om hvor høy terskelen er for at meldinger skal bli undersøkt av barneverntjenesten, og hvor høy terskelen er for at barn skal få tiltak. Også ved dette tilsynet ble det avdekket avvik, og kommunen ble gitt en frist for å utarbeide en plan med tiltak for å hindre at avvikene oppstår på nytt.

Antall fristoversittelser i barneverntjenesten er vesentlig redusert i forhold til tidligere år, og det var i 2005 ikke nødvendig med oppfølgingsmøter med noen kommuner.

Fylkesmannen i Buskerud førte i 2005 tilsyn med 23 barneverninstitusjoner/ underavdelinger. Tilsynet ble gjennomført med 64 besøk; 114,3 % av kravet. Ved 6 institusjoner var det behov for flere tilsyn enn minimumskravet i forskriften. Den enkelte beboers situasjon og rettssikkerhet har vært sentrale i tilsynet. Vi har hatt fokus på skole/undervisningsopplegg og oppfølging fra spesialisthelsetjenesten. Spesielt har vi sett på hvordan ungdommenes rett til opplæring blir ivaretatt av institusjonene.

Vi har ført systemrevisjon med samtlige institusjoner som skulle ha denne type tilsyn. Ved vårt tilsyn ved institusjoner for barn og unge møter vi mange ungdommer med alvorlige psykiske problemer. Vi er fortsatt bekymret for om det eksisterende tjenestetilbudet har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet til å gi den nødvendige omsorg og behandling.

Det ble i 2005 gjennomført møter med både BUFetats regionkontor og med fagteamene. Vi har holdt forvaltningskurs for nyansatte i den kommunale barneverntjenesten. I samarbeid med fagteamene har vi arrangert barnevernledersamlinger og fagkonferanser. Vi har gitt informasjon til kommuner, institusjoner og enkeltpersoner. I våre møter med kommunene har vi vært spesielt opptatt av oppfølging av barn etter plasseringer utenfor hjemmet, bruken av tiltaksplaner og tilsynsførerordningen. Videre har vi hatt fokus på rutiner for gjennomgang av meldinger til barnevernet, samt kravet om innføring av internkontroll i barneverntjenesten fra 2006.

Koordinering og stimulering av lokale tiltak for å styrke oppvekstmiljøet med spesielt fokus på psykisk helse er ivaretatt gjennom oppfølgingen av Buskungen.

Utdanning

Det tilsynsrelaterte arbeidet er prioritert og antall tilsynshandlinger er økt, gjennom direkte tilsyn, klagebehandling og veiledning i forhold til de offentlige skoler så vel som friskolene. Tilsynshandlingene har i særlig grad tatt for seg prioriterte områder som spesialundervisning, opplæring av minoritetsspråklige barn og voksne, gruppestørrelser og ressursituasjonen,

gratisprinsippet og grunnskoleopplæring for voksne. Når det gjelder gratisprinsippet er det gjennomført tilsyn med samtlige kommuner og offentlige grunnskoler i fylket. Grunnskoleopplæring for voksne ble gjennomført i samtlige kommuner. Begge tilsynene avdekket en rekke avvik. For friskolene har det vært fokusert på undervisningsrom, lærerkompetanse, skolepenger, reglement, budsjett og regnskap.

Det ble gjennomført en lovlighetskontroll på vedtak om kretsgrense.

Det ble behandlet en rekke klagesaker angående barnehage, grunnskole, videregående opplæring og voksenopplæring. Detaljert oversikt følger under resultatområde 31.2.

Arbeidet med det nasjonale kvalitetsvurderingssystemet er fulgt opp gjennom bl a KOSTRA, GSI, karakterstatistikk og elevinspektørene. I vårhalvåret var det en omfattende skolering om nasjonale prøver.

Det er gitt informasjon og veiledning om målene i den nasjonale utdanningspolitikken, lov- og regelverk med mer til skoleeiere samlet og enkeltvis, gjennom en rekke konferanser, samlinger og møter. Fylkesmannen satset videre på informasjon og veiledning over nettet til skoleeiere, media og allmennhet.

Arbeidet med kvalitetsutvikling har vært konsentrert om oppfølging av de nasjonale mål for utdanning og opplæring. I tillegg til de mer generelle oppgavene knyttet til kvalitetsutvikling er det på utviklingssiden fokusert på reformrelaterte oppgaver, nasjonale prøver, skoleporten og nasjonale strategier, herunder kompetanseutvikling, nye læreplaner, samarbeid mellom grunn- og videregående opplæring, rådgiving med mer. Arbeidet er i hovedsak organisert gjennom en rekke samlinger, kurs, konferanser, veiledning, prosjekt og nettverk; med deltakere fra kommunal ledelse og andre aktuelle målgrupper .

Søknader om forsøk innenfor de områder som er delegert til fylkesmennene, er behandlet fortløpende.

De ulike forvaltningsoppgaver er utført i henhold til oppdrag.

Arbeidet innen oppvekst og utdanning ble vurdert med bl a halvårlige gjennomganger av virksomheten ut fra virksomhetsplan og nasjonale styringsdokumenter. Resultatene av vurderingene ble fulgt opp gjennom reviderte strategier. Rapportering skjedde i henhold til de ulike rapporteringskrav.

Fylkesmannen i Buskerud har etablert en samarbeidsoval om tiltak for barn og unge på tvers av avdelingsgrensene. Hovedoppgaven er å styrke kompetansen og motivere til tverrsektorielt arbeid på lokalt og regionalt nivå. Hovedfokus i 2005 var ”Minoritetsspråklige barn og unge” basert på strategiplanene ”Likeverdig utdanning i praksis” og ”Sammen om psykisk helse”. I mandatet til ovalen er det nettopp det tverretatlige og tverrfaglige arbeidet på lokalt nivå som er beskrevet. Det samme fokus går igjen også på samlinger med kommunal og fylkeskommunal ledelse.

2.4.3 Arealplanlegging

Fylkesmannen har lagt stor vekt på å vurdere barns og unges interesser i arealplanleggingen etter de føringer som er gitt gjennom RPR for barn og unge. Miljøvernavdelingen har fremmet flere innsigelser til saker hvor dette ikke er tilfredstillende ivaretatt.

2.5 Regional planlegging og arealpolitikk

I 2005 behandlet fylkesmannen 16 forskjellige kommune- og kommunedelplaner. Av disse ble 5 saker lagt fram for Buskerud fylkeslandbruksstyre som egen sak. Fylkeslandbruksstyret behandlet også 1 reguleringsplansak, 1 konsekvensutredning og 4 verneplansaker. Fylkeslandbruksstyret behandlet totalt 55 saker fordelt på 6 møter. Fylkeslandbruksstyret fremmet ingen innsigelser i 2005.

Fylkesmannen behandlet 261 regulerings- og bebyggelsesplaner i 2005 i tillegg til 268 dispensasjonssaker fra gjeldende planer.

Det legges stor vekt på en vurdering av sakene knyttet opp mot nasjonal politikk, særlig innen miljøområdet. Vi benytter saksbehandlingen til aktiv veiledning om aktuell nasjonal politikk. Vi har også innarbeidet bedre rutiner for drøfting av utkast til kommuneplaner før planene sendes på høring. Det har vært en sterk vekst i omfanget av planlagt hyttebygging i øvre og midtre del av fylket. Miljøvernavdelingen har fremmet flere innsigelser i inngrepsfrie naturområder, verna vassdrag, biologisk mangfold og friluftsliv. Generelt til reguleringsplaner er det fremmet flere innsigelser i forhold til at planer har manglet vurderinger av og kompenserende tiltak mot støy.

De aller fleste innsigelsene er løst uten behov for mekling. Et fåtall løses ved mekling og bare 1 innsigelse har gått til MD for avgjørelse. I vedlegg nr 2 er det gitt en grafisk oversikt over dispensasjonssaker og grunnlag for innsigelser.

I forhold til nasjonal politikk på miljøområdet er det en stor utfordring å få fylkeskommunen og kommunene til å følge denne fullt ut i sin arealplanlegging.

De viktigste utfordringene for å sikre landbrukets arealinteresser i samfunnsplanleggingen er, etter fylkesmannens syn, å halvere dagens omdisponeringstakt av dyrka og dyrkbar mark innen 2010, jf. den nasjonale målsettingen om dette. Fylkesmannen ser det også som en stor utfordring å ivareta viktige kulturlandskaper, jf. den nasjonale målsettingen om at disse landskapene skal være kartlagt og gitt en forvaltning innen 2010.

Utfordringene for å ivareta jordvernet synes å være knyttet til at lønnsomheten i tradisjonell landbruksproduksjon fortsatt synker. Dette gjør at stadig flere grunneiere ønsker å omdisponere sine arealer til formål som er privatøkonomisk mer lønnsomme. Samtidig er flere av fylkets kommuner utsatt for sterkt tilflyttingspress. I flere kommuner er det politisk vilje til å imøtekomme dette, i hvert fall et stykke på vei. I andre kommuner med stagnasjon eller nedgang i folketallet er det stort sett en politisk målsetting å strekke seg langt for å imøtekomme ønsker om etablering fra personer som ønsker å slå seg ned i disse kommunene. Dette kan i enkelte tilfeller føre til at dyrka mark blir omdisponert. Det er derfor en stor utfordring å redusere dagens nedbyggingstakt. Fylkesmannens virkemidler knyttet til dialog og rådgivning, og fylkeslandbruksstyrets innsigelsesmyndighet griper nok bare tak i de mest alvorlige tilfellene.

2.6 Naturressursforvaltning

2.6.1 Regionalt miljøprogram

Fylkesmannen har drevet en utstrakt informasjon angående innføringen av Regionalt MiljøProgram (RMP). Det ble sendt ut en orientering til alle brukere i februar. Veileder ble

utsendt i juni. Videre har fylkesmannen deltatt i mange fagmøter arrangert av faglag, kommuner og forsøksringer hvor RMP har vært tema. Den årlige kommunesamlingen med deltakelse fra alle fylkets kommuner i tillegg til forsøksringer, regionråd m.fl. ble i 2005 i stor grad viet områder som omfatter RMP.

Fylkesmannen har lagt til grunn ”årshjulet” for forvaltning av de økonomiske virkemidlene til landbruket i kommunene. Samtlige kommuner har nå utarbeidet tiltaksstrategi for 3 – 4 år med aktivitetsbudsjett for det enkelte år. Tildelinger og evaluering av midlene fra år til år drøftes med Kontaktutvalget for landbruket i Buskerud der næringsorganisasjonene på jord- og skogsiden er representert.

2.6.2 Rovvilt

I Buskerud ble over 900 sau erstattet på grunn av rovvilt i 2005. Dette er en økning på 22 prosent i forhold til året før. Totalt beløp erstatningene seg til 1,26 millioner kroner. Skadene skyldes for det meste gaupe som alene står for 90 %. I alt ble det erstattet 838 dyr på grunn av gaupe. 37 dyr er tapt til jerv. Dette er en halvering i forhold til 2004. Når det gjelder bjørn ble 22 dyr erstattet, en liten økning i forhold til 2004. Tap til kongeørn var 6 sau. Det var ingen erstatninger for ulv, mens 29 utbetalinger gikk til uspesifisert fredet rovvilt.

Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak blir tildelt den regionale rovviltnemnda fra Direktoratet for naturforvaltning. Den regionale rovviltnemnda fordeler midler til de respektive fylkesmenn innenfor sin region. Buskerud inngår i en felles forvaltningsregion med Telemark, Vestfold og Aust-Agder (region 2). I 2005 ble Buskerud tildelt kr 250.000,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader (inkl. akutt-tiltaksmidler).

Fylkesmannen i Buskerud er sekretariat for den nye rovviltnemnda, region 2, som omfatter Buskerud, Vestfold, Telemark og Aust-Agder. Vi bruker et årsverk knyttet til arbeidet med rovvilt. Sekretariatsfunksjonen og den nye nemnda fungerer bra.

2.6.3 Verneplaner

Verneplansakene gir store utfordringer knyttet til å håndtere næringsinteressene opp mot verneinteressene i de aktuelle områdene. I 2005 har dette vært særlig tydelig i verneprosessene rundt foreslått barskogområdet Trillemarka-Rollag Østfjell og foreslått nasjonalparkområdet Hallingskarvet.

Vi har opprettholdt tempoet i verneplanarbeidet i tråd med embetsoppdraget. Dette omfatter både nasjonalparkplanen, utvidet skogvern ved frivillig vern, Statskogs arealer og Trillemarka- Rollag Østfjell, videre de to verneplanene for områder knyttet til Oslofjorden og Drammensfjorden. Verneplan for Trillemarka-Rollag Østfjell er utarbeidet med 4 vernealternativer. Planen ble, etter en lang og omstendelig prosess sendt på lokal høring den 12.9. med høringsfrist 15.1.06 Verneplan for Hallingskarvet ble etter nærmere dialog med Direktoratet for Naturforvaltning og lokale høringsinstanser sendt på ny høring i juni. Fylkesmannens tilrådning ble oversendt DN ved brev av 14.11.05.

2.6.4 Villrein og samfunn

VISA- prosjektet er introdusert i alle kommunene med villrein og i fylkeskommunen. Videre oppfølging vil først skje i 2006 når MD har lagt opp en strategi for dette.

2.6.5 Kommunedialog

I henhold til FM's strategiske plan er det gjennomført dialogmøter med enkelte, utvalgte kommunale hovedutvalg som har ansvar for arealforvaltning. I første rekke er dialogen konsentrert om nasjonal miljøpolitikk og forventninger til kommunene.

2.6.6 Naturtypekartlegging

Status for Naturtypekartleggingen er at 13 av 21 kommuner ligger inne i Naturbasen. Ytterligere 3 kommuner har levert til fylkesmannen. Vi regner med at alle kommunene vil ligge inne i naturbasen innen utgangen av 2006. Utfordringen vil deretter ligge i å bistå kommunene med veiledning om innsynsløsninger og praktisk bruk av basen.

2.6.7 Tiltaksplan for forurensede sedimenter

Innen forurensningsområdet er Tiltaksplanen for forurensede sedimenter i Drammensfjorden ferdig utarbeidet og sendt på høring i desember med høringsfrist 20.02.06. Takket være penger fra SFT har vi gjennomført supplerende undersøkelser av sedimenter i dypområdene i Drammensfjorden. Den videre oppfølging med gjennomføring av tiltak betinger at staten deltar i spleiselag sammen med lokale og regionale aktører. Fylkesmannen forutsetter at MD/SFT stiller med penger til dette arbeidet.

2.6.8 Forurensningstilsyn

Fylkesmannen har for øvrig deltatt i landsomfattende aksjoner knyttet til farlig avfall og miljøgifter samt utført en rekke egeninitierte tilsyn. Vi har benyttet ca 1,4 årsverk til forurensningstilsyn i 2005. Vi vil etter hvert nærme oss SFT's måltall om 2 årsverk til tilsyn på dette området. I løpet av 2005 har vi, gjennom Miljøforum, organisert et nært samarbeide med Politi, Tollvesen, Arbeidstilsynet, Mattilsynet og Statens Vegvesen for gjennomføring av felles tilsynsaksjoner. Aksjonene starter i januar 2006.

Databasene Inkosys og Sesam er oppdatert og klare for bruk i Forurensning.

2.6.9 Akutt forurensning

Arbeidet med akutte forurensningssaker via Kystverket og i samarbeid med IUA har tatt forholdsmessig mer tid i 2005 enn tidligere år.

MOB-Land er gjennomført i 2005 og vår løsning er formidlet videre til alle embedene. For øvrig er vi i rute med forurenset grunn, IPPC-bedriftene, forbrenningsanlegg, forbrenningsanlegg, avfallsmottak og mottak for kasserte kjøretøy. På disse områdene kan vises til egne rapporteringer.

2.6.10 Vanndirektivet

Grovkarakteriseringen av både overflatevann og grunnvann i forhold til EU's rammedirektiv for vann er gjennomført. Fylkesmannen har en robust organisasjon for arbeidet med direktivet og vi håper på å bli regional vannmyndighet.

2.7 Samfunnssikkerhet og beredskap

Det er avholdt øvelser for den kommunale kriseledelsen i 7 kommuner i fylket. Beredskapstilsyn er gjennomført i 2 kommuner (de 2 siste i en syklus på 4 år). Etter anmodning er det holdt foredrag for politikerne i Gol kommune om samfunnssikkerhet og beredskap.

Etter flomkatastrofen i Sør-Øst Asia hadde flere kommuner etablert kommunal kriseledelse i årskiftet 2004/2005. Fylkesmannen hadde tett kontakt med de aktuelle kommunene i denne sammenheng.

Samtlige kommuner har arbeidet med revisjon av risiko- og sårbarhetsanalysene de siste årene hvorav 5 kommuner ikke har rapportert dette arbeidet slutført. ROS-analyser og oppdatering er et tema ved alle beredskapstilsyn.

Alle elementer i Fylkesmannens krisestab har vært øvet i 2005.

Beredskapsenheten er aktivt med i planbehandlingen og har varslet 1 innsigelse i 2005 med bakgrunn i beredskapsmessige hensyn i samfunnsplanleggingen.

3. RESULTATOMRÅDENE

Resultatområde 21 Landbruksbasert næringsutvikling

Resultatområde 21.1 Jordbruk

I 2005 registrer vi den samme gradvise utvikling mot større enheter innen både husdyrhold og planteproduksjon som vi har hatt i en årrekke nå. Det betyr et langsomt økende antall samdrifter innen melkeproduksjon og økt besetningsstørrelse innen de andre husdyrproduksjonene. I planteproduksjon velger stadig flere å leie bort jorda til store entreprenører som satser på korn og poteter.

Det har blitt etablert noen nye samdrifter innen melkeproduksjon, som og satser på å foredle melken i eget meieri. Det tar noe tid før slike etableringer kommer skikkelig i gang – for eksempel i Øvre Eiker og Hemsedal – og utviklingen for disse tegner bra.

I Buskerud ble over 900 sau erstattet på grunn av rovvilt i 2005. Dette er en økning på 22 prosent i forhold til året før. Totalt beløp erstatningene seg til 1,26 millioner kroner.

Skadene skyldes for det meste gaupe som alene står for 90 %. I alt ble det erstattet 838 dyr på grunn av gaupe. 37 dyr er tapt til jerv. Dette er en halvering i forhold til 2004. Når det gjelder bjørn ble 22 dyr erstattet, en liten økning i forhold til 2004. Tap til kongeørn var 6 sau. Det var ingen erstatninger for ulv, mens 29 utbetalinger gikk til uspesifisert fredet rovvilt.

Midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak blir tildelt den regionale rovviltneemnda fra Direktoratet for naturforvaltning. Den regionale rovviltneemnda fordeler midler til de respektive fylkesmenn innenfor sin region. Buskerud inngår i en felles forvaltningsregion med Telemark, Vestfold og Aust-Agder (region 2).

I 2005 ble Buskerud tildelt kr 250.000,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i forhold til rovviltskader (inkl. akutt-tiltaksmidler). Bruk av midlene i Buskerud er følgende:

Type tiltak	Bevilget beløp i kr	Antall tilskudd
Tilrettelegging for framskutt sanking	200 000	2
Ekstraordinært tilsyn v/påvist rovvilttap	30 000	1
Vokterhund i kombinasjon m/annet	15 000	1

Klaver (lammebjøller) i kombinasjon m/annet	5 000	1
Sum tilskudd 2005	250 000	5

I tillegg har Rovviltnemnda tildelt følgende midler av akutt-potten til Buskerud:

Type tiltak	Søker	Bevilget beløp i kr
Validering av gaupeovervåking (radiomerking av gaupe m/gps-sendere)	NINA	50 000
Beredskapsmateriell	FM-Buskerud	25 000

Store beiteressurser og behov for vedlikehold av landskapskvaliteter gjør at bruk av utmarksbeite er en prioritert arena for tiltak og oppfølging. Fylkesmannen arbeider for å bidra til styrking og økt forståelse av fellesskapets interesser knyttet til utmarksbeite.

Stillingen som fylkesagronom i husdyrfag har vært ubesatt i perioden 01.07.04 t.o.m. 31.07.05. Det ble derfor ikke avholdt verken møter eller kurs for beitelag/kommuner med temaer som berører ordningen "Organisert beitebruk". Fra 01.08.05 har stillingen vært besatt 50 %. Med denne begrensede ressurstilgangen har det vært prioritert arbeidsoppgaver innen rovvilt (utarbeidelse av "Forvaltningsplan rovvilt" og deltakelse i sekretariat for regional rovviltneemd), utarbeidelse av tapsstatistikk og generell saksbehandling.

Tapssituasjonen for dyr på utmarksbeite var bedre i 2005 sammenlignet med de fire foregående årene. Gjennomsnittlig tapsprosent for lam var i 2005 4,9 %. Tapsprosenten for lam på skogsbeite (7,7 %) har ikke vært lavere siden 1996. Til tross for dette er det fortsatt flere lag som har tap av lam på over 10 %. Det ble sluppet i overkant av 34.000 søyer og 61.000 lam og i underkant av 4.200 storfe fordelt på 29 registrerte beitelag med til sammen 780 medlemmer.

Beitelagene vurderte beitesesongen 2005 til god både med hensyn på beitekvalitet og – utnyttelse og dyras tilvekst. Tapssituasjonen ble vurdert til middels god. Gjennomsnittstapene for både lam og sau er fortsatt høyere enn normaltapene for alle beitetyper (fjell-, skogs- og blandingsbeite).

Resultatområde 21.2 Skogbruk

Avvirkningen eller innmål/omsatt tømmer i Buskerud økte fra 875.200 m³ i 2004 til 1.034.900 m³ i 2005, eller en økning på 18%. Den reelle avvirkningen antas likevel å være noe lavere enn det tallene for innmål tømmer tilsier, fordi det ble inngått mange kontrakter om rotsalg i 2005 som ikke blir avvirket før i 2006 og senere.

Det ble plantet 1.955.000 planter i 2005 en nedgang på 177.000 eller 8% fra 2004. Dette er det laveste plantetallet på flere ti-år. Bortfall av tilskudd til planting i fjellbygder og mangel på arbeidskraft kan være to av flere årsaker til nedgangen. Det drives mange gode aktivitetsprosjekter på skogkultur, men disse er hovedsaklig rettet mot ungsopleie. Selv om det fra 2006 er åpnet for å gi tilskudd til planting, vil neppe tilskuddsrammene være tilstrekkelige for å gjeninnføre tilskudd til planting.

Det ble utført ungsopleie på 28.700 daa eller omtrent på samme nivå som i 2004.

Det ble ferdigstilt 42,2 km opprustede skogsbilveier og 12,9 km traktorveier. Det er ikke registrert nyanlegg av bilveier noe som bekrefter trenden om det alt vesentligste skjer i form av opprusting/ombygging.

Det er stor etterspørsel etter tilskudd til miljøtiltak som normalt kommer etter avsluttet områdetakst med MIS eller etter at etterregistrering av miljøverdier er foretatt. I fylket ble det i 2005 gitt tilskudd til 72 miljøtiltak i skog. Det ble avsatt 46.091 m³ urørt skog på et areal på 3.767 daa og utbetalt kr 1.669.954. Nettoverdien av skogen i miljøtiltaksområdene minus egenandeler eller tilskuddsgrunnlaget, utgjorde kr 5.567.251.

Fylkesmannen har bidratt i aktivitetsprosjektene ”Hallingskog” og ”Treforum Numedal” som har utløst prosjekter innen verdiskapning i skogbruket. Hallingskogprosjektet har bl.a. bidratt til realisering av pelletsfabrikk på Kleivi i Ål kommune. Produksjon av pellets og flis vil komme i gang i løpet av våren 2006.

Det stilles store forventninger til produksjonen av massivtre på Moelvns bedrift i Krødsherad kommune.

Fylkesmannen har bidratt ved IN's regionvise møter og samlinger med kommunene i fylket om verdiskapningsprogrammene og ved saksbehandling av søknader om tilskudd fra Treprogrammet.

Resultatområde 21.3 Bygde- og næringsutvikling

21.3.1 Samarbeid med organisasjonene

Arbeidet med ny strategi for landbruksrelatert næringsutvikling ble avsluttet årsskiftet 2004/05. Faglaga inkl. Viken skogeierforening var fullverdig med som deltagere i denne prosessen. I 2005 har faglaga i større grad deltatt i styring av enkeltprosjekter som er forankret i strategien og disponering av BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak. Bondelaget er selv initiativtager til et omfattende mobiliseringsarbeid gjennom Bygdekompasset i Buskerud.

Fylkesmannen i Buskerud har hatt et godt samarbeid med fylkeskommunen, 4H, skogselskapet og landbrukets faglag inkl. bygdekvinnelaget i forbindelse med unionsmarkeringen i 2005. I Buskerud ble det utarbeidet en egen perm for skolene som inneholdt en presentasjon av landbruk, mat og kulturlandskap i denne forbindelsen. Denne permene fikk meget god mottakelse på nasjonalt hold. Det ble arrangert 3 streif-arrangementer i Buskerud som del av unionsmarkeringen. 13 ungdomsskoler deltok i kortreist-mat-prosjektet. Det var også deltakelse fra Buskerud på matarrangementet i Oslo. Styringsgruppas arbeid i forbindelse med unionsmarkeringen er nå videreført som en del av arbeidet med nærings- og bygdeutvikling.

Samspill med IN - DK, IN - styret og fylkeskommunen

Ved etablering av nytt felles styre for IN Buskerud og Vestfold, ble det inngått ny felles samarbeidsavtale mellom IN og FM i Buskerud og Vestfold om gjensidig informasjon og samordning av ressursbruk i forhold til sentrale og fylkesvise strategier. Det utveksles kompetanse på fagområdene tradisjonelt jord-, hage-, skogbruk og nye næringer. Landbruksdirektøren deltar i IN - styrets møter.

Reiselivsplan for Buskerud er fornyet i 2005. Fylkemannen har der kun deltatt med høring og innspill i sluttfasen. Samarbeid med fylkeskommunen for øvrig er innen bioenergi, likestilling, reiseliv. Innen Bioenergi er det etablert et samarbeidsprosjekt for perioden 2005 - 2008.

Fylkeskommunenes forsøkssamarbeid i BTV- regionen har fokus på næringsutvikling. Fylkesmennene i Buskerud, Telemark og Vestfold har gått sammen om å fremme forslag til utviklingstiltak som med fordel kan skje i regi av og samarbeid med BTV - regionen.

21.3.2 Disponering av midlene i 2005

Fylkemannen satte av 3 mill. kroner av BU-midlene til utrednings- og tilretteleggingstiltak i 2005. Det tilsvarer om lag samme prosentvise omfang som tidligere tildelinger fra Landbruks- om Matdepartementet.

Ordning	Tilsagn totalt		Herav ungdoms - og kvinneretta tiltak **)				Tilsagn innenfor Fylkesplanens handlingsprogram	
	Antall	Tilsagn*	Antall		Tilsagn kr.		Antall	Tilsagn
Utredn / tilrettelegg	32	3 231 900	5	16%	385 000	12%	6 (8)	775 000
Praktikant i land.	6	331 100	6	100%	331 100	100%		
Sum	38	3 562 900						

*) Tilsagn totalt er innenfor ny bevilgningsramme på kr. 3 mill. kroner med tillegg av inndratte midler kr. 569 584.

***) Ved en feiltagelse er kun 1 praktikantsøknad merket ungdomstiltak, og likeså er kun 3 av 5 tilretteleggingsaker merket kvinneretta tiltak i SATURN.

Fordeling på næringsområder (tall for 2004 i parentes)

Satsingsområde	Antall	Tilsagn
Matområdet	8 (6)	372 000 (949 000)
Økologisk landbruk	0 (2)	0 (280 000)
Skogbruk	3 (5)	295 000 (344 000)
Bioenergi	1 (0)	300 000 (0)
Reiseliv og utmark	3 (3)	510 000 (217 693)
Inn på tunet tiltak	2 (1)	120 000 (140 000)
Lokalsamfunnstiltak	4 (5)	1 115 000 (333 000)
Kunnskapsbasert næringsutvikling	4 (3)	169 000 (475 000)
Praktikanter	6 (4)	331 100 (260 600)
Annet	6 (7)	350 800 (600 000)
Sum utredn / tilrettelegging – 2003	36 (38)	3 562 900 (3 599 293)

Vurdering av tiltak i forhold til overordnede strategier og næringsområder.

Fylkesmannens rapport for utrednings- og tilretteleggingstiltak må ses i sammenheng med rapport fra IN – Buskerud for å gi et bilde av samlet aktivitet i forhold til strategier og næringsområder. Utviklingsprosjektene i 2005 er prioritert og gjennomført i samarbeid med IN – Buskerud. Ved bruk av BU-midler legges det vekt på lokalt initiativ fra offentlige (kommuner, regionråd) og private organisasjoner (forsøksringer, faglag m.v.) og samfinansiering med andre regionale midler via Fylkeskommunens apparat.

Fylkesmannen gjennomfører et eget prosjekt om Inn på tunet-tiltak i Buskerud. Dette prosjektet skal pågå ut 2006. Prosjektet er finansiert av BU-midler. +Det er en økende interesse for Inn på tunet, halvparten av fylkets kommuner ha fått spesialtilpasset informasjon etter eget ønske (møter med kommuneledelsen og studieturer). Det er samarbeid med faglaga og hjelpeapparatet for å bistå bøndene i sine etableringer. Øvre Eiker kommune sitt arbeide med Inn på tunet er dokumentert og lansert som et nasjonalt eksempel på www.innpaaturnet.no.

Resultatområde 21.4 Verdiskapingsprogrammene

Vedr. samarbeid vises til beskrivelse under 21.3. Utviklingsprosjekter som er relatert til enten mat, tre eller bioenergi blir gjennomgått i samarbeid med IN-dk for vurdering av støtte via verdiskapingsprogrammene. Innenfor verdiskapingsprogrammene er det innvilget tilskudd slik i 2005 i Buskerud :

VSP-mat	kr.	5 205 000
VSP-skog	kr.	270 000
Bioenergi progr.	kr.	705 000

Resultatområde 22 Miljøtiltak i landbruket

Resultatområde 22.1 Kulturlandskap, biologisk mangfold m.m.

FM har ansvaret for at de nasjonale mål innen ovenfor nevnte fagområder ivaretas. Konkret innebærer det fordeling av midler til kommunene basert på strategiplaner og aktivitetsbudsjett. Områder som fikk nasjonal og regional verdi i "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud" ble befart på nytt i 2005. Det ble lagt vekt på å få oversikt over utviklingen av områdene i løpet av de siste ti år, siden forrige registrering. På bakgrunn av befaringene ble det laget en rapport for områdene med nasjonal verdi og en rapport med områder av regional verdi: "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Buskerud - Hva har skjedd på 10 år?"

Konklusjonen i rapporten er at de fleste områdene er uendret, men en ikke ubetydelig del står også i fare for å miste sin kulturlandskapsverdi. Årsakene til sistnevnte er hovedsakelig opphør av beite/slått, tilplanting og nedbygging.

Utviklingen i kulturlandskapet er en langsom gjengroing der hvor arealene ikke brukes til full drift eller beiting. Totalt motvirkes dette noe gjennom ryddetiltak, men netto har vi reduksjon. Imidlertid har vi fortsatt opprettholdt et variert landskapsbilde der hvor folk mest ferdes, og det er viktig.

Av konkrete tiltak ser vi at Områdetiltaket i Flatrollag har hatt en positiv effekt i likhet med hva andre tilsvarende har hatt. Kommunene oppfordres til å etablere Områdetiltak, men med god faglig ledelse. Det vurderes ellers å følge opp de gode resultatene vi ser de har hatt med rydding av gamle beiter vha kasjmirgeiter. Dette prosjektet startet på Golsfjellet i Gol kommune. Målsettingen er 1001 kasjmirgeiter på Golsfjellet. Golsfjellet har en helt sentral plass for landbruket i Gol kommune, da svært mye av kommunens dyrka arealer ligger på Golsfjellet. Samtidig har Golsfjellet svært stor betydning i reiselivssammenheng, men mange turister på hytter og på høyfjellshotellene som er på Golsfjellet.

For å opprettholde – og helst øke – seterdriften i fjellet, vil det settes inn mer ressurser via Regionalt Miljøprogram (RMP).

Resultatområde 22.2 Tiltak for å redusere forurensninger

Forurensningsrelaterte spørsmål følges i stor grad opp gjennom tiltak innenfor Regionalt Miljøprogram (RMP). RMP er en god måte å ansvarliggjøre og spisse både nasjonale og regionale miljøutfordringer. I tillegg utføres oppdrag for JOVA i forhold til plantevernmidler i vann. Det ser ut til at utviklingen av forurensningen er noe negativ i forhold til at det synes som om det er flere som høstpløyer nå enn tidligere. På andre områder (husdyrgjødsel, plantevernmidler etc.) synes tilstanden stabil. Det må derfor gjøres en innsats i forhold til endret jordarbeiding i 2006.

Resultatområde 22.3 Miljøprogram og miljøplan

Fylkesmannen har prioritert tiltak innenfor den rammen som ble gitt. Innenfor forurensning er følgende tiltak prioritert: Endret jordarbeiding, mekanisk ugrasregulering, miljøarealer som fangdammer og vegetasjonssoner. Innenfor kulturlandskap er følgende tiltak prioritert: Organisert beitebruk, seterdrift, dyr på beite i spesielt utvalgte områder, årlig skjøtsel av kulturlandskapet samt skjøtsel av dyrka jord i fjellet og på brattlendte bruk.

Fylkesmannen har drevet en utstrakt informasjon angående innføringen av RMP. Det ble sendt ut en orientering til alle brukere i februar. Veileder ble utsendt i juni. Videre har fylkesmannen deltatt i mange fagmøter arrangert av faglag, kommuner og forsøksringer hvor RMP har vært tema. Den årlige kommunesamlingen med deltakelse fra alle fylkets kommuner i tillegg til forsøksringer, regionråd m.fl. ble i 2005 i stor grad viet områder som omfatter RMP.

Resultatområde 22.4 Økologisk landbruk

Handlingsplanen gjelder ut 2006 og skal revideres samme år. Gjennomførte tiltak er innrapportert til SLF med rapporteringsfrist 1. november 2005. Målsettingen i handlingsplanen var 6% omlagt areal innen 2006. Denne er nådd, og Buskerud har nå i overkant av 7% areal som er omlagt eller under omlegging til økologisk.

Resultatområde 22.5 Tre og miljø

Fylkesmannen har i 2005 vært med på å initiere et 3-årig informasjons- og utviklingsprosjekt i bioenergi sammen med Buskerud fylkeskommune og Innovasjon Norge. Det er innleid to konsulenter på deltid i prosjektet. Prosjektet har en ramme på kr 900.000 og utgiftene deles likt mellom fylkesmannen, fylkeskommunen og Innovasjon Norge.

Prosjektet vil bl.a. fokusere på nærvarmeanlegg med "bondevarme" som kan gi bedre inntektsmuligheter for gårdbrukere og at disse kan ta ansvar for en større del av verdikjeden.

I løpet av 2006 vil produksjon av pellets i større skala starte opp på den nyetablerte fabrikken på Kleivi i Ål i Hallingdal. Fabrikken vil basere produksjonen på rundvirke noe som vil lette avsetningen på enkelte treslag.

Resultatområde 23 Ressurs- og eiendomspolitikk

Resultatområde 23.1 Samfunnsplanlegging

De viktigste utfordringene for å sikre landbrukets arealinteresser i samfunnsplanleggingen er, etter fylkesmannens syn, å halvere dagens omdisponeringstakt av dyrka og dyrkbar mark innen 2010, jf. den nasjonale målsettingen om dette. Fylkesmannen ser det også som en stor utfordring å ivareta viktige kulturlandskaper, jf. den nasjonale målsettingen om at disse landskapene skal være kartlagt og gitt en forvaltning innen 2010.

Utfordringene for å ivareta jordvernet synes å være knyttet til at lønnsomheten i tradisjonell landbruksproduksjon fortsatt synker. Dette gjør at stadig flere grunneiere ønsker å omdisponere sine arealer til formål som er privatøkonomisk mer lønnsomme. Samtidig er flere av fylkets kommuner utsatt for sterkt tilflyttingspress, og det er politisk vilje til å imøtekomme dette, i hvert fall et stykke på vei, i flere kommuner. I andre kommuner med stagnasjon eller nedgang i folketallet er det stort sett en politisk målsettingen å strekke seg langt for å imøtekomme ønsker om etablering fra personer som ønsker å slå seg ned i disse kommunene. Dette kan i enkelte tilfeller føre til at dyrka mark blir omdisponert.

Utfordringene for å ivareta viktige kulturlandskaper er omtalt under 22.1.

Fylkesmannen arbeider aktivt med kommunene for å ivareta landbrukets arealinteresser i samfunnsplanleggingen. Fylkesmannens innsats foregår på flere områder gjennom kommunedialog, kurser og gjennom saksbehandling. Fylkesmannen arrangerte i januar 2005 en arealkonferanse over to dager i Buskerud med innledere fra bl.a. Landbruks- og matdepartementet og fra Miljøverndepartementet. Dette var en oppfølging av den nasjonale Stavangerkonferansen. Drøyt 100 personer deltok på konferansen, herunder mange kommunepolitikere, noe fylkesmannen var svært godt fornøyd med.

Fylkesmannens arbeid gjennom saksbehandlingen er vesentlig rettet mot den overordnede planleggingen etter Plan- og bygningsloven (kommuneplan- og kommunedelplanprosesser).

I 2005 behandlet fylkesmannen 16 forskjellige kommune- og kommunedelplaner. Av disse ble 5 saker lagt fram for Buskerud fylkeslandbruksstyre som egen sak. Fylkeslandbruksstyret behandlet også 1 reguleringsplansak, 1 konsekvensutredning og 4 verneplansaker. Fylkeslandbruksstyret behandlet totalt 55 saker fordelt på 6 møter. Fylkeslandbruksstyret fremmet ingen innsigelser i 2005. Fylkesmannen behandlet 261 regulerings- og bebyggelsesplaner i 2005 i tillegg til 268 dispensasjonssaker fra gjeldende planer. Verneplansakene gir store utfordringer knyttet til å håndtere næringsinteressene opp mot verneinteressene i de aktuelle områdene. I 2005 har dette vært særlig tydelig i verneprosessene rundt foreslått barskogområdet Trillemarka-Rollag Østfjell og foreslått nasjonalparkområdet Hallingskarvet.

Landbruksdirektøren har prioritert kommunedialog høyt høsten 2005 ved å ha egne møter med rådmann og ordfører, i tillegg til landbruksmedarbeidere og ev. også andre i kommunen. Disse møtene er kombinert med befaring av aktuelle landbrukssaker i kommunen. I løpet av våren/sommeren 2006 er det et mål at landbruksdirektøren skal ha hatt slikt møte med alle kommunene. Jordvern og kulturlandskap er et av de temaene som tas opp på disse kommunedialogmøtene. Det er landbruksdirektørens oppfatning at utfordringene knyttet til å ivareta jord- og kulturlandskapsressursene i et langsiktig perspektiv i mindre grad er knyttet til mangel på kunnskap, men i større grad knyttet til politisk vilje til å prioritere jordvern og kulturlandskap framfor andre samfunnsinteresser i konkrete arealsaker.

Med tilgang til geodata fra Geovekst og Norge digitalt i embetet er de benyttet i varierende grad. Miljø- og landbruks- og næringsavdelingen er daglige brukere av geodata i de fleste arealrelaterte oppgavene. I beredskapsarbeide og hos fylkeslegen blir data brukt i noen utstrekning. Enkelte saksbehandlere benytter geodata og GIS-verktøy i sosial- og familieavdelingen. Med etablering av en nettløsningen med bedre tilrettelegging av geodata

for den enkelte saksbehandler ville dataene bli brukt i langt større grad. Etablering av en nettløsning er under vurdering i embetet.

Geovekst: I løpet av 2005 ble flere etableringsprosjekter avsluttet økonomisk. Tre nye prosjekter ble etablert. Det er FKB-prosjekter i Flå, Ål og Hol kommuner. Det ble flyfotografert fem kommuner i 2005. Prosjektene er Øvre- og Nedre Eiker, Modum, Krødsherad og Lier. Fire prosjekt er finansiert gjennom NIJOS og Lier er finansiert med skogbruksmidler.

Forvaltningsavtalene for de fleste kommunene i fylket har trådte i kraft i løpet av 2005. Dette medfører utbetaling til vedlikehold for første gang.

Utbetalinger til geovekst i 2005

Prosjekt	NIJOS, kost	L-part, kost	Skog, kost	Sum
Ortofoto	253000		125405	378405
Forvaltningavtaler		81 184		81 184
Etableringer		153737		153737
	253000	234921	125405	613326

Landbruksparten hadde i 2005 et budsjett på kr. 182.000,-. Som det går fram av tabellen er ikke tildelte midler tilstrekkelig til å delta i alle geovekstprosjektene i fylket. Nytt av året er utbetalinger til vedlikehold i henholdt til forvaltningsavtalene. I årene framover vil disse kostnadene utgjøre vel halvparten av forventede tildelte midler.

I løpet av året ble møtene i geodatautvalget tatt opp igjen. Oppgavene for geovekst-samarbeidet blir å gjennomføre EUREF-prosjekter og revitalisere Arealis-arbeidet (tematiske geodata) i fylket. Dette skjer gjennom etablering av en arbeidsgruppe og etablering av fylkesdekkende prosjekter for etablering av tematiske geodata - kommuneplaner. Fem kommuner har enda ikke ortofoto-dekning.

Etableringen av Norge digitalt har ikke påvirket etableringen eller bruken av geodata for L-parten i 2005. Norge digitalt har valgt å beholde geovekst-organiseringen. Det er derfor viktig at denne organiseringen holdes økonomisk i live.

For rapportering av omdisponert areal og arbeidet med å peke ut viktige jordbruksareal og kulturlandskap i et langsiktig perspektiv, vil FM få krav til rapportering i eget brev fra SLF, jf [Tildelingsbrev fra Statens landbruksforvaltning](#)

Tallene for omdisponering av dyrka og dyrkbar mark i Buskerud i 2005 er ikke klare ennå da disse tallene blir rapportert direkte fra kommunene i KOSTRA. Tall fra tidligere år (registrert i KOSTRA og tidligere Å JOUR) viser imidlertid at det normalt omdisponeres fra ca 200 daa til ca 1400 daa pr år i fylket. Gjennomsnittet siste 5 år er på ca 620 daa i året. For 2004 ble det omdisponert 561 daa.

Resultatområde 23.2 Eiendomspolitikk

Resultatområde 23.3 Jord- og landskapsressurser

Se rapporteringskrav under [23.1.](#)

Resultatområde 24 Inntekts- og velferdspolitiske tiltak

Resultatområde 24.1 Tilskuddsforvaltning

FM har innskjerpet kravene til dokumentasjon og søknadsfrister for avløserordningene. All dokumentasjon utover selve søknadsskjemaet skal oppbevares i kommunen, og kunne fremlegges ved kontroll eller andre behov.

Tidligpensjonsordningen for bønder har en jevn oppslutning. Imidlertid skulle en forventet flere søkere. Den lave oppslutningen – ca. 60 – skyldes trolig for dårlig kunnskap om ordningen og dens fordeler

Resultatområde 25 Kommunene som landbrukspolitisk aktør

Resultatområde 25.1 Kompetansesenter

Fylkesmannen tilbyr et kursprogram på landbruks- og næringsområdet hvert år. I 2005 har det innefor dette området vært holdt flere kurs innen Web-baserte saksbehandlingssystemer (WESPA, LIB og WEBSKAS). Det har vært holdt 2 fagdager i regi av fylkesmannen innen regionalt miljøprogram og spesielle miljøtiltak i jordbruket, seminar om bioenergi, kommunekonferanse høsten 2005 og arealkonferanse januar 2005. Landbruks- og næringsavdelingen holdt i samarbeid med fylkesmannens Beredskaps-, justis-, og kommunalavdelingen også en konferanseserie innen plan og bygningsrett høsten 2005 (4 dagssamlinger). Landbruks- og næringsavdelingen bidro på disse samlingene med innlegg om Plan- og bygningsloven og Landbruk Pluss, jf. ny veileder sommeren 2005.

I tillegg ytes det utstrakt støtte til kommunene gjennom telefonhenvendelser, e-post og ulike prosjekter.

Fylkesmannen i Buskerud deltar aktivt i samarbeidet mellom fylkesmennene rundt Viken (KOLA-Viken) for å utarbeide kurser spesielt rettet mot kommunene. Våren 2005 ble modul 1 i denne kursserien avviklet. Modul 2 blir gjennomført våren 2006. Se for øvrig egen nettside for kursinnhold og deltakelse på de ulike kursene: <http://www.umb.no/sevu/viken/>

Resultatområde 25.2 Landbrukspolitisk dialog med kommunene

Se under 23.1 vedr. landbruksdirektørens dialog med kommunene. For øvrig har fylkesmannen selv kontaktmøter med flere av fylkets kommuner gjennom årene med ulike tema. Fylkesmannen har også årlige samlinger med ordførere og rådmenn.

Resultatområde 25.3 Miljøvirkemidlene i jordbruket og de økonomiske virkemidlene i skogbruket

Fylkesmannen har lagt til grunn ”årshjulet” for forvaltning av de økonomiske virkemidlene til kommunene. Samtlige kommuner har nå utarbeidet tiltaksstrategi for 3 – 4 år med aktivitetsbudsjett for det enkelte år.

Tildelinger og evaluering av midlene fra år til år drøftes med Kontaktutvalget for landbruket i Buskerud der næringsorganisasjonene på jord- og skogsiden er representert.

Som grunnlag for tildeling til kommunene i form av en pott (NMSK- og SMIL-midler) i 2005, er følgende kriterier lagt til grunn:

- Flerårig tiltaksstrategi m/aktivitetsbudsjett
- Tilskuddssatser for 2004 og 2005
- Ubrukte midler i 2004

- Ungskogpleie (NMSK)
- Avvirkning (NMSK)
- Skjønn

I 2005 fikk Buskerud tildelt i alt 14,5 mill kr til nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK-midler 8,5 mill) og spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL-midler 6,0 mill). I tillegg kom ubrukte midler i 2004 og inntrekte midler før 2004, som utgjorde i alt kr 2.571.021, hvorav kr 1.968.406 i NMSK-midler og kr 1.602.625 i SMIL-midler. Total tildeling til kommunene i 2005 ble derfor kr 18.070.031. Av dette ble det i 2005 brukt kr 17.128.462.

Rapportering om aktivitet og bruk av midlene er for øvrig rapportert gjennom SLF's fagsystemer og fagsystemet TSKOG

Informasjon knyttet til skogbruksplanlegging med miljøregistreringer og tilskudd til miljøtiltak i skogbruket rapporteres gjennom fagsystemet TSKOG.

Resultatområde 31 Tilsyn, klagebehandling og lovlighetskontroll

Resultatområde 31.1 Tilsyn

Kort oversikt over og kommentarer til det samlede tilsynsarbeidet innenfor opplæringsfeltet

- Fylkesmannen har ført tilsyn med:
- Elevenes skolemiljø i 3 saker (opplæringsloven §§ 9a-2 og 9a-3)
- Grunnskoleopplæring i barneverninstitusjon i 1 sak som gjaldt 5 barn (opplæringsloven § 13-2)
- Spesialundervisning i 3 saker (opplæringsloven § 5-1)
- Friskoler (1 grunnskole og 1 videregående skole).
- Grunnskoleopplæring for elever fra språklige minoriteter, jf opplæringsloven § 2-8 i 1 kommune.
- Norsk med samfunnskunnskap for voksne innvandrere i 1 kommune.
- Opplæringsloven § 2-15 (gratisprinsippet) ved alle grunnskolene (144) og kommunene (21) i fylket
- Opplæringsloven § 4A-1 i alle kommunene (21) i fylket.

Fylkesmannen gjennomfører tilsyn etter ulike metoder. Når det gjaldt tilsyn med opplæringsloven § 2-15 gratisprinsippet og § 4A-1 voksnes rett til grunnskoleopplæring valgte vi spørreskjema som metode og sendte dette ut til samtlige kommuner.

I forhold til opplæringsloven § 2-15 avdekket tilsynet at foreldre må betale for aktiviteter elevene har som en del av grunnopplæringen, bla. i forbindelse med leirskoler og ekskursjoner. Fylkesmannen gjorde funn ved 89 av 144 grunnskoler. Av dette regnes funn ved 57 skoler som lovbrudd. Videre har Fylkesmannen merknader til praksisen ved 32 skoler. I tillegg er det avdekket uklar lovforståelse i flere kommuner. Det er bare 4 kommune hvor det ikke er gjort funn på kommune- eller skolenivå.

Når det gjelder voksnes rett til grunnskoleopplæring fant Fylkesmannen avvik i 16 av 20 kommuner. Det ble ikke fattet enkeltvedtak etter opplæringsloven § 4A-1 og i 1 kommune ble det ikke gitt noe tilbud etter opplæringsloven § 4A-1. Bare merknad ble gitt i 2

kommuner og merknad (i tillegg til avvik) i 3 kommuner. Det var kun 2 kommuner hvor det ikke ble gjort noen funn.

De funn som har blitt gjort, er delt inn i tre kategorier; avvik, merknad og ingen funn. Avvik er brudd på regler gitt i lov eller forskrift. Merknad er forhold som kan utvikle seg til lovbrudd

Når det gjaldt avvik forutsatte Fylkesmannen at praksisen ble endret umiddelbart, og ba om en skriftlig bekreftelse på hvilke tiltak kommunen hadde iverksatt for å få de aktuelle skolene å følge reglene i opplæringsloven § 2-15 og hvilke tiltak kommunene iverksatte for å følge reglene i opplæringsloven § 4A-1. Når Fylkesmannen mente at kommunen hadde dokumentert at avviket var rettet, lukket Fylkesmannen avviket og avsluttet tilsynet.

Omfanget av og resultatene av det tilsyn som har vært utført innen de tre områdene som det skal rettes særlig oppmerksomhet mot i 2005 og beskrivelse av hvordan pålegg om retting er fulgt opp både av fylkesmannen og av skoleeier.

I 2005 skulle fylkesmannen særlig rette oppmerksomhet mot skoler og skoleeiere der det, blant annet på grunn av opplysninger om ressursbruk eller antall enkeltvedtak om spesialundervisning, kan være grunn til å tro at elevenes rettigheter ikke er oppfylt

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn knyttet til alle enkeltvedtak (115 stk) ved alle skolene (11) i en kommune. Dette ble gjort på bakgrunn av en risiko- og sårbarhetsanalyse. Fylkesmannen registrerte at det var svært lenge siden det var mottatt klager på spesialundervisning fra den aktuelle kommunen. Etter gjennomgang av alle enkeltvedtak og sakkyndige vurderinger fant Fylkesmannen at det gjennomgående var mangler i forhold til de krav opplæringsloven og forvaltningsloven stiller. Vedtakene som skolene fattet var ulike både med hensyn til utforming og nærmere innhold. Svært mange var lite tilfredsstillende utformet og det var uklart hvilket tilbud den enkelte elev fikk. Fylkesmannen fant også at mange vedtak ikke var begrunnet. For de vedtakene som var begrunnet, var det gjennomgående mangler i forhold til rektorenes begrunnelser. Disse var generelt sett standardiserte og knappe.

Fylkesmannen konkluderte med at ingen av enkeltvedtakene for skoleåret 2004/2005 oppfylte alle krav i opplæringsloven og forvaltningsloven. Fylkesmannen påla kommunen å endre saksbehandlingsrutinene, slik at vedtakene oppfylte kravene i opplæringsloven og forvaltningsloven. I tillegg påla Fylkesmannen kommunen å sørge for at rektorene fikk opplæring i opplæringsloven og forvaltningsloven før de skulle fatte vedtak om tildeling av ressurser til spesialundervisning for neste skoleår.

At skoleeiere har etablert et forsvarlig system for vurdering av at opplæringen deres er i samsvar med gjeldende regelverk og et forsvarlig system for oppfølging av resultatene fra disse vurderingene og fra de nasjonale kvalitetsvurderingene.

Fylkesmannen har ikke ført tilsyn med dette i påvente av nasjonalt tilsyn på området i 2006.

At bestemmelsene i opplæringslovens § 8-2 om pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig gruppestørrelse blir overholdt, og at opphevingen av klassedelingstallet ikke blir brukt som et sparetiltak.

På grunnlag av Utdanningsdirektoratets liste over skoler der Stortingets forutsetning om at den nye gruppestørrelsen ikke skal være større enn hva de tidligere klassedelingsreglene ga,

førte Fylkesmannen tilsyn med 10 skoler i fylket. Fylkesmannen kontaktet kommunene disse skolene ligger i, og det viste seg at seks skoler hadde feilført data i GSI. Feilførte data for disse skolene ble korrigert i GSI. Gjennomgang av korrigerede data viste at ingen av de seks skolene hadde større gjennomsnittlig gruppestørrelse enn hva de tidligere klassesdelingsreglene ga.

To skoler på direktoratets liste oppga at tallene i GSI per 01.10.2004 var korrekte. Den aktuelle kommunen hadde økt ressursene til de to skolene fra og med 01.12.2004 slik at skolene fra denne datoen ikke lenger brøt med Stortingets forutsetning om gruppestørrelse. En kommune var feilaktig ført opp på listen til Utdanningsdirektoratet, jf brev fra direktoratet. En skole hadde også feilført data i GSI. En gjennomgang av korrigerede GSI-tall for denne skolen viste at skolen fortsatt brøt Stortingets forutsetning om gruppestørrelse. Fylkesmannen ga kommunen pålegg om å øke ressursene til skolen. Fylkesmannen mottok skriftlig tilbakemelding om at ressursene til skolen ble økt umiddelbart, slik at denne skolen ikke lenger brøt med Stortingets forutsetning.

Resultatområde 31.2 Klagebehandling

Antall saker, type saker og resultatene av behandlingen fordelt på grunnskolen, videregående opplæring og frittstående skoler.

Grunnskolen	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Spesialundervisning	14	1	17	6	38
KRL			2		2
Særskilt språkopplæring for elever fra språklige minoriteter			2		2
Kap 9a elevenes skolemiljø	1		1		2
Skolevalg	1		11	2	14
Skolegang i annen kommune			3		3
Skyss/farlig skolevei	9	1	16	3	29
Utsatt skolestart	1				1
Ekstra år i grunnskolen			1		1
Standpunktkarakterer	22		43		65
Muntlig eksamen	3		8		11
Annet	2		1		3
Sum	53	2	105	11	171

Voksnes rett til grunnskoleopplæring	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Grunnskoleopplæring				1	1
Spesialundervisning	1				1
Sum	1			1	2

Videregående opplæring	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Spesialundervisning	2				2
Vedr. tap av rett til videregående opplæring			5		5
Fag- og svenneprøver (Eksamenssekretariatet)					
Inntak				2	2
Inntak til et særskilt grunnkurs på grunnlag av sakkyndig vurdering	2	6		3	11
Utvidet rett	2				2
Andre klager				1	
Sum	6	6	5	5	22

Voksnes rett til videregående opplæring	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Videregående opplæring	1		4		5
Sum	1		4		5

Frittstående skoler	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Annet					0
Sum					0

Barnehager	Medhold	Delvis medhold	Avslag	Annet	Sum
Spesialpedagogisk hjelp	12		2	3	17
Annet					
Sum	12		2	3	17

Resultatområde 32 Kvalitetsvurdering, dokumentasjon og analyse

Resultatområde 32.1 Nasjonale prøver, avgangsprøve, eksamen

Ingen brudd på forskrifter, læreplaner eller andre sentralt gitte retningslinjer er registrert. Eventuelle praktiske problem er meldt Utdanningsdirektoratet fortløpende. Det kan likevel gjentas at elevene i en kommune måtte trekkes fri for muntlig avgangsprøve pga mangel på sensorer i fylket, til tross for gjentatte oppfordringer til kommuner og rektorer om å skaffe flere sensorer.

Når det gjelder nasjonale prøver har Fylkesmannen medvirket til informasjonsspredning og videreformidlet informasjon om prøvene til Utdanningsdirektoratet. Som kjent var det mange forhold rundt disse prøvene som ikke fungerte bra. Vi regner med at tilstrekkelig informasjon om dette er gitt til Utdanningsdirektoratet og at denne informasjonen vil inngå i beslutningsgrunnlaget for fremtidige prøver.

I 2005 hadde vi engasjert ca 41 ekspertvurderere som deltok i gjennomføringen av mer enn 40 kurs for lærere i grunnopplæringen. Noen av disse har avtale om å være ekspertvurderer som gjelder også i 2006. Vi avventer beskjed fra Utdanningsdirektoratet om hvordan vi skal håndtere disse avtalene.

Resultatområde 32.2 Skoleporten.no

Fylkesmannen har ikke gjennomført en systematisk kartlegging av skolelederes og skoleeieres bruk av nettstedet skoleporten.no. Fokus på nettstedet var stort i forbindelse med skolering og registrering i forhold til de nasjonale prøvene. Fylkesmannens inntrykk, ut fra kontakt med skoleledere og skoleeiere, er at bruken av nettstedet nok er variabel, men med gode brukere i mange kommuner.

Resultatområde 33 Kvalitets- og kompetanseutvikling

Resultatområde 33.1 Læreplanarbeid

I møter med skoleledere på kommunalt nivå er det orientert om endringene med KRL-faget.

Det er holdt to dagsseminarer og to halvdagsseminarer hvor innholdet har vært juridiske problemstillinger og metodiske utfordringer.

Utgiftene til disse seminarene har vært ca kr 120.000. Resterende midler kr 248.000 er avsatt til etter- og videreutdanningstiltak i fylket etter søknad.

Fylkesmannen i Buskerud oppsummerte hørings svar fra høringsinstanser i Buskerud på alle læreplaner i pulje 1. Vi organiserte dessuten arbeidet felles for fylkene Østfold, Oslo og Akershus, Vestfold og Telemark. I pulje 2 ble 207 kommentarer til læreplan for programområdet Elektrofag for Vg1 oppsummert. Referansegruppe for programområdet Elektrofag ble opprettet våren 2005 og den ga innspill til læreplangruppens 1.utkast. Skoleeierne i Buskerud har startet arbeidet med Kunnskapsløftet på ulike måter og det var liten interesse for store læreplankonferanser arrangert av Fylkesmannen. Basert på henvendelser fra de videregående skolene med yrkesfag inviterte vi lederne fra disse skolene til en fagdag.

Resultatområde 33.2 Kompetanseutvikling

Beløpene og kravene for utbetaling av midlene til kompetanseutvikling ble sendt skoleeierne i brev. Fylkesmannen i Buskerud satte 1.september som frist for innsending av melding om politisk vedtatte planer. Noen av kommunene ba om forlengelse av fristen. De siste pengene ble utbetalt 05.12.05.

Fristen for å søke de spesielle midlene til videreutdanning i 2. fremmedspråk var satt til 1.mars. Ved fristens utløp var det kommet søknader på til sammen nær 4 mill. Beløpet til fordeling var drøyt 1 mill. Midlene ble fordelt etter en helhetsvurdering av de ønsker den enkelte kommune hadde, sammenholdt med den nødvendige økningen av antall lærer. Fylkesmannen hadde utarbeidet et skjema som raskt bidro til å kunne sammenfatte opplysningene og vurdere behovet fra skoleeierne. I ettertid har skoleeiere meldt at det ikke var enkelt å finne aktuelle videreutdanningstilbud og at de som fantes var svært dyre. Noen kommuner hadde også problemer med å motivere lærere til å starte med videreutdanning.

Resultatområde 33.3 Forsøks- og utviklingsarbeid

Fylkesmannen behandlet to søknader om forsøk etter opplæringsloven § 1-4:

- Søknad om filosofi som fag i ungdomsskolen - sendt tilbake for behandling i kommunen
- Søknad om forlengelse av forsøk med alternativ yrkesrettet læreplan i naturfag på grunnkurs byggfag – innvilget for skoleåret 2005/2006

Resultatområde 33.5 Likeverdig utdanning i praksis

Fylkesmannen etablerte en arbeidsgruppe (oval) på tvers av avdelingene for bl a å arbeide med strategiplanen, med fokus på tverrfaglig og tverrsektorielt arbeid på lokalt plan, herunder arrangere en konferanse i tråd med spesiell tildeling. Pga plutselig dødsfall har det vært nødvendig å utsette konferansen til innværende halvår. Strategiplanen har også vært tema på møter med ledere og lærere i voksenopplæringen i kommunene.

Resultatområde 33.6 Gi rom for lesing

Midlene (601.000) i 2005 er fordelt slik:

Hvordan løfte en hel skole	
Prosjektledelse	99.000
Tilskudd til 6 ressurskoler	300.000
Lesekonferanser med mer	115.000
Andre prosjekt	
Samarbeidsprosjekt mellom to ungdomskoler i Kongsberg og Kongsberg videregående skole	60.000
Kurs i regi av Buskerud fylkesbibliotek	14.000
Fortelling som metode	13.000
Totalt	601.000

Resultatområde 34 Lærings- og oppvekstmiljø

Fylkesmannen har veiledet kommuner og fylkeskommunen muntlig og skriftlig om opplæringsloven kap 9a Elevenes skolemiljø.

Manifest mot mobbing ble fulgt opp i forhold til samling med elevrådsrepresentanter året før.

Et verdiprojekt er gjennomført som et samarbeidsprosjekt mellom Fylkesmennene i Oslo/Akershus, Østfold, Vestfold, Telemark og Buskerud. Prosjektet har vært koordinert av fylkesmannen i Østfold og Oslo/Akershus. Hvert av fylkene har hatt en ressurskole. I Buskerud har dette vært Fjell skole i Drammen hvor 75 % av elevene har andre språk enn norsk som morsmål. Som del av prosjektet skulle det knyttes en fadderskole til ressurskolen. I Buskerud er det Brandengen skole i Drammen som har hatt status som fadderskole..

Det er nylig arrangert en avsluttende samling om dette prosjektet i Sarpsborg. På samlingen ble det videreformidlet erfaringer fra deltakende skoler. Fra Buskerud deltok tidligere elever fra Fjell skole og lærer/rektor fra Fjell skole sammen med representant for Fylkesmannen i Buskerud

Videre ble det gjennomført en konferanse over to dager med tema ”De gode overgangene”

Overgangen mellom opplæringsnivåene er ofte kritiske faser for funksjonshemmede barn og unge/ elever med særlige opplæringsbehov. Blant annet med bakgrunn i felles rundskriv fra Utdannings- og forskningsdepartementet, Helsedepartementet, Sosialdepartementet og Barne- og familiedepartementet rundskriv (Rundskriv 1-3/2004) hvor tverrfaglig samarbeid i kommunen og med andre aktuelle tjenesteytere, ble det arrangert en stor konferanse for en bred målgruppe. Vi fikk tilbakemeldinger på at tiltaket hadde vært nyttig og at det fortsatt var behov for slike tiltak.

Konferansen var et felles tiltak mellom Fylkesmannen i Buskerud, KS Buskerud Vestfold Telemark, Habiliteringstjenesten og BUPA ved Sykehuset i Buskerud, Buskerud fylkeskommune ved Utdanningsavdelingen, Støtteforeningene for kreftsyke barn, Handikappedes Barns foreldreforening og Øverby kompetansesenter. Sist nevnte var særlig sterkt inne i planleggingen av konferansen.

Fylkesmannen mottok 17 søknader fra grunnskoler om midler til prosjektet *Fysisk aktivitet og måltider i skolen*, 12 ble innvilget. Et samarbeidsprosjekt mellom 3 videregående skoler på Kongsberg fikk kr 100.000,- . Det ble ikke arrangert nettverksamling i 2005, men alle skolene er invitert til en aktivitetsdag i mai 2006.

I 2005 konsentrerte Fylkesmannen innsatsen mot de videregående skolene ift ”Sammen om psykisk helse” og de undervisningsoppleggene som er utarbeidet. I 2006 vil grunnskolene være i fokus.

Fylkesmannen har ingen indikasjoner på at de formelle organer for hjem-skole samarbeidet ikke er på plass.

Resultatområde 36 Løpende drifts- og forvaltningsoppgaver

Resultatområde 36.1 Oppgaver som gjelder alle fylkesmannsembeter
Ingen spesielle problemer på de aktuelle områdene.

Resultatområde 36.4: Sentral annonsering av norskundervisning i forbindelse med språkprøven i norsk for voksne innvandrere

Fylkesmannen i Buskerud videreformidlet og rykket inn 45 annonser i 2005 og dette hadde en kostnad på kr. 310.346,-. Det er en liten nedgang i antall annonser i forhold til 2004. (48 i 2005). Budsjettet var på kr. 415.000,- Nedgangen i kostnader skyldes flere samleannonser i avisene og en liten nedgang i antall annonser.

Oppgavene er gjennomført i henhold til intensjonene i tildelingsbrevet og det var ingen endringer i rutineene eller problemer. Det bør også nevnes at kostnadene var vesentlig større enn tildelt beløp for regnskapsåret 2004.

Resultatområde 44 – Familievern

Vi har gjennomført lovpålagt tilsyn ved de 4 familievernkontorene i Buskerud. Bemanningssituasjonen ved kontorene er fortsatt marginal i forhold til det antall saker kontorene håndterer. Vi registrerer derfor ytterligere økning av ventetiden til første meklingstime i 2005.

35% måtte vente mer enn 3 uker på første meklingstime. I 2004 var andelen 23 %. I 2005 fikk kun 27 % mekling i løpet av de to første ukene etter henvendelsen. Dette er en forverring både i forhold til 2004 og 2003. Fylkesmannen er bekymret for denne negative utviklingen, og vi viser i den forbindelse til strategidokumentet fra departementet hvor det uttales at hovedformålet med den statlige overtakelsen av familievernet er å ”sikre videre utbygging av tjenesten. Den lange ventetiden ved enkelte av kontorene skal reduseres.”

For første gang siden 2001 viser statistikken at de 10 eksterne meklerne i fylket samlet meklet i flere saker (53%) enn det de 4 familievernkontorene (16 meklere) har gjort. Dette mener vi er en uheldig utvikling som strider med nevnte strategidokument.

Resultatområde 47 – Gjeldsrådgivning

Se resultatområde 74.1.

Resultatområde 51.2 Vergemål:

Vi har behandlet 22 saker og hatt tilsyn i 4 kommuner (Nedre Eiker, Øvre Eiker, Hurum og Sigdal.)

Resultatområde Tomtefestelov

Ingen avgjorte saker.

Resultatområde 53 – 57: Samfunnssikkerhet og beredskap

Ressurser/bemannings:

5 personer, ca. 3,5 årsverk har arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i beredskapsenheten. I tillegg arbeides det med samfunnssikkerhet og beredskap i helseavdelingen, miljøvern avdelingen og landbruks- og næringsavdelingen knyttet opp mot eget fagansvar.

Utfordringer:

Hovedutfordringen for Buskerud vurderes til å være flom og skredfare, særlig kvikk-leireskred i nedre deler av Buskerud som er tettest befolket. NVE/NGI har utarbeidet analyser for dette temaet i Lier (ikke avsluttet), Drammen, Nedre Eiker, Øvre Eiker og Modum. Ringerike står for tur. Flom og ras, jfr. hendelser på Vestlandet høsten 2005, er også scenariet som kan være aktuelle for Buskerud, selv om hovedvassdragene, Hallingdalen og Numedalen er velregulerte.

Mulighet for å møte utfordringene:

NVE har utarbeidet flomsonekart for: Drammen, Lier, N.Eiker, Ø.Eiker, Kongsberg, Ringerike, Nesbyen, Gol og Hemsedal. Det er foretatt nye dambruddsbølgeberegninger for hovedvassdragene med revisjon av beredskapsplanene i forhold til dette i ettertid.

Oppfølging som kan redusere og identifisere sårbare forhold:

Fylkesmannen følger opp NVE/NGI's beregninger i planarbeidet i kommunene samt i forhold til BIS-arbeidet mot kommunen.

Øvelser i kommunene:

Det er avholdt øvelser i 7 kommuner i 2005 med fokus på konsekvensreducerende tiltak ved ulike scenarier.

Beredskapstilsyn i kommunene:

Det har vært gjennomført beredskapstilsyn i 2 kommuner (de 2 siste i en 4-års syklus av de 21 kommunene i fylket). Fokus i beredskapstilsynene har vært det forebyggende aspektet i den ordinære samfunnsplanleggingen.

Når det gjelder samordning se pkt. 61.1.

Resultatområde 58 – Lov om helligdager og helligdagsfred

Vi mottok 3 søknader om søndagsåpent i 2005. 2 av søknadene ble avslått. Vi mottok en søknad om å bli godkjent som turistkommune. Denne ble ikke ferdigbehandlet i 2005.

Resultatområde 61.1: Samordning

61.1.1 Samordning med regionale statlige etater

I januar 2005 inviterte Fylkesmannen regionale statsetater til etablering av et ideforum for regionale statsetater med fokus på helhetlige løsninger for kommunene, næringsliv og publikum. 14 regionale etater deltok i tillegg til LO og NHO.

Det var et utbredt ønske om at det videre arbeidet knyttet opp til mindre nettverk som har felles interesser gjennom tema og ansvarsområder.

NVE, Statens vegvesen og Fylkesmannen har etablert nettverk for arealplanbehandling. I første omgang med sikte på å samordne innspill i planprosessen knyttet til overordnede planer bl. a. gjennom oppstart av planarbeid, høringsuttalelsene og møter med kommunene. Fylkesmannen har ansvar for å koordinere arbeidet. Etter at samordningen startet i oktober 2005, er det sendt 4 høringsuttalelser til kommuneplaner/kommunedelplaner. I tillegg er det vært avholdt et felles møte med en kommune i forbindelse med utarbeidelse av planprogram til kommuneplanen.

Fylkesmannen og flere regionale statsetater er i gang med etablering av et prosjekt ”Stat-Næringsliv i Buskerud”. Dette er et samarbeidsprosjekt der målet er å samordne, forenkle og effektivisere de regionale statsetaternes virksomhet overfor næringslivet slik at næringslivet opplever større forutsigbarhet og en mer næringsvennlig stat.. Se for øvrig omtale av prosjektet under punkt 2.1 Modernisering av offentlig sektor.

På beredskapsområdet har hovedtiltaket vært møte/øvelse for Fylkesberedskapsrådet og Fylkesmannens krisestab.

Resultatområde 61.2: Omstilling i kommunene

Embetet videreførte opplegget fra 2004 med organisering av en ekstern samarbeidsgruppe med deltakelse fra kommunene og en intern gruppe. Fylkesmannen har gjennom etableringen av den eksterne samarbeidsgruppen knyttet til seg sentrale samarbeidspartnere som kommunene, regionrådene, KS, fylkeskommunen og kommunerevisjonen. Intern grupper (moderniseringsovalen) består av embetsledelsen og avdelingslederne. Det ble avholdt 2 møter i ekstern gruppe og 3 møter i intern gruppe.

Fylkesmannen ønsket en tettere oppfølging av prosjektene som tildeles skjønnsmidler og har derfor foretatt noen justeringer i forhold til tidligere år bl.a. ved å foreslå aktuelle prosjekter og se til at fagavdelinger deltar i styringsgrupper for de enkelte prosjektene.

Som et ledd i arbeidet med å bedre rutinene for søknad og rapportering, ble det utarbeidet et eget søknadsskjema, et eget rapporteringsskjema med årlig status pr. 01.12 samt et skjema for sluttrapportering av prosjektet.

Gjennom arbeidet med tildeling av midler til prosjekter i kommunene, og oppfølging av igangsatte prosjekter, ønsket Fylkesmannen å tilby kommunene et seminar om

prosjektledelse i offentlig sektor. Seminaret var planlagt høsten 2005, men ble avholdt i januar 2006.

Det er utarbeidet handlingsplan for modernisering og omstillingsarbeidet i kommunene. Embetet valgte å forankret prosjektet i egen organisasjon, og foretok interne rokkeringer av arbeidsoppgaver. Det er brukt ressurser tilsvarende 1 stilling på dette arbeidet i 2005 (30 % av to stillinger som seniorrådgiver og 40 % av en stilling som førstesekretær/konsulent.)

Egen rapport om moderniseringsarbeidet vil bli sendt til Kommunal- og regionaldepartementet.

Resultatområde 62.1 Kontroll og godkjenning etter økonomibestemmelsene i kommuneloven

På eget skjema – vedlegg nr. 2.

Resultatområde 62.2 Økonomiforvaltning - veiledning

Fylkesmannen informerer kommunene særskilt om statsbudsjettet. I tillegg sender fylkesmannen skriftlig informasjon om statsbudsjettet. Videre følger fylkesmannen opp med både skriftlig og muntlig informasjon knyttet opp mot inntektssystemet.

Fylkesmannen har et nært samarbeid med ROBEK-kommunene, Røyken, Kongsberg, Flesberg og Nedre Eiker. Nedre Eiker ble meldt ut av ROBEK etter fremleggelsen av regnskapet for 2004. Vi har fulgt opp kommunene i forhold til forpliktende plan knyttet opp mot skjønnsmidler. Vi har hatt møter med utvidet formannskap både vår og høst, samt minimum 2 møter med kommunenes administrasjon i løpet av året. Kommunene har i tillegg rapportert pr. tertial i forbindelse med forpliktende plan.

Vi har avholdt 3 seminarer for kommunene i løpet av 2005 med veiledning og formidling av kunnskap om budsjett- og regnskapsbestemmelsene i lov og forskrift, herunder også notater, høringsutkast og standarder for god kommunal regnskapsskikk.

Fylkesmannen bruker KOSTRA-data aktivt overfor kommunene. I møter med formannskapene i ROBEK-kommunene, samt noen flere av kommunene i Buskerud som har behov for betydelige innsparinger, benytter fylkesmannen aktivt analyser basert på KOSTRA-tall for kommunene. Vi har stort fokus på å få til en god og fruktbar dialog med kommunene med bruk av KOSTRA-data.

I Buskerud har vi vektlagt et godt samarbeid internt i utarbeidelse av KOSTRA-analyser for de ulike tjenesteområdene. Det utarbeides årlig en tilstandsrapport for de ulike tjenesteområdene for kommunene i Buskerud. Denne rapporten omhandler i tillegg også nasjonale målsettinger for de tyngste og mest kostnadskrevende tjenesteområdene. Videre gir vi tilbakemelding på økonomiplanen for ROBEK-kommunene, samt ytterligere 5 - 6 kommuner, der KOSTRA-analyser benyttes aktivt.

Fylkesmannen følger opp med veiledning av kommunene i utfylling av skjema for tjenesterapportering. Vi har faste kontaktpersoner for skjemaene som kommunene benytter. Ved fordeling av skjønnsmidler har fylkesmannen basert seg på stor grad av ansvarliggjøring samt delaktighet fra kommunene. Midlene fordeles 2 ganger pr. år.

Resultatområde 63.1 Kommunalrett

Se eget skjema - vedlegg nr. 3.

Resultatområde 63.2 Valglov

Fylkesmannen arrangerte i samarbeid med fylkekommunen valgkonferanse for kommunene 31.05.05. Det var 56 personer påmeldt til seminaret, og 20 av 21 kommuner deltok.

Resultatområde 64 Forvaltningsloven og offentlighetsloven i forhold til kommunesektoren

Fylkesmannen har behandlet 6 klager på avslag om begjæringer om innsyn, jfr. offentlighetsloven § 9 tredje ledd og forvaltningsloven § 21 annet ledd.

Resultatområde 65.1 Kommuneinndeling

Embete hadde ingen inndelingssaker i 2005.

Resultatområde 66.1 Byggesak

Vi har i 2005 hatt en liten nedgang i antall innkomne klagesaker i forhold til 2004. Tallet på klagesaker etter plan- og bygningsloven holder seg imidlertid forholdsvis stabilt.

Gjennomsnittlig saksbehandlingstid har i en periode i løpet av året vært lengre enn 3 måneder, men var ved avslutningen året igjen nede i 3 måneder.

Fylkesmannen har i 2005 arrangert 4 seminar for kommunene med plan- og bygningsrett som tema. Både kommunens administrasjon og politikere var invitert til å delta, og det var stor oppslutning fra begge disse målgruppene og samtlige kommuner var representert.

Resultatområde 66.2 Saker om ekspropriasjon

Vi har avgjort 4 saker inneværende år.

Resultatområde 67 Innvandring

67.1 Statsborgersaker

Det ble utstedt 39 statsborgerattester i 2005. 1 søknad ble avslått og 4 ble oversendt til UDI.

67.3 Introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven)

Vi behandlet 7 klager etter introduksjonsloven. 4 klager gjaldt stans av program, 2 klager gjaldt personer uten rett til program og 1 klage gjaldt forlengelse av program utover 2 år. Alle vedtakene ble stadfestet.

Resultatområde 74 Levekår

74.1 St.meld nr. 6 (2002-2003) Tiltaksplan mot fattigdom

Sammen med fylkesmennene i Vestfold og Telemark har vi avholdt en to-dagers konferanse om økonomisk rådgivning. Vi har deltatt i møter i det regionale kompetansesenteret for økonomisk rådgivning og besvart henvendelser fra kommuner og enkeltpersoner som gjaldt økonomisk rådgivning.

Vi har gjennom systematisk tilsyn i 3 kommuner skaffet oss oversikt over boligsituasjonen for de mest vanskeligstilte. Det er gjennomført kommunebesøk i 5 kommuner for å følge opp bruken av tilskuddsmidler. I samarbeid med Husbanken og Fylkesmannen i Vestfold har vi avholdt 2 nettverkssamlinger i kommunenettverket. Det ble satt fokus på å redusere antall utkastelser. I Buskerud har 44 personer i 2005 fått bistand til anskaffelse av bolig. 19 personer har fått bistand til anskaffelse av midlertidig bolig med kvalitetsavtale. Flere får bistand til etablering, tilsyn og miljøtiltak. 40 begjæringer om utkastelse og 29 utkastelser har

vært forhindret. Vi har også deltatt på regionalt kontaktforum og på kurs i nettverksledelse i regi av Husbanken. Se for øvrig egen rapport til SH-direktoratet.

Vi har kartlagt kommunenes bruk av KIS og deres kompetansebehov spesielt i forhold til rusmisbrukere.

Vi har arrangert sosiallederforum med tema rusarbeid, tiltaksplan mot fattigdom og kompetanseutvikling.

Resultatområde 76 Utviklingsoppgaver

76.1.1 Kvalitet i pleie- og omsorgssektoren

Vi har deltatt i KS effektiviseringsnettverk. Vi har også vært på besøk i ROBEEK-kommunene og andre kommuner med svak kommuneøkonomi for bl.a. å diskutere nivå på og innholdet i tjenestetilbudet.

Vi har vært medarrangør på Helse- og sosialsjeflagets høstkonferanse med tema ledelse under press og alternative tjenestetilbud til personer med psykiske lidelser.

Vi arrangerte en 2-dagers konferanse med tema hvordan beholde arbeids glede i en tid med store endringer og tema innholdet i pleie- og omsorgstjenesten. Over 100 deltakere fra hele tjenesteområdet deltok og interessen var så stor at flere måtte avvises.

76.1.2 Saksbehandling i helse- og sosialtjenesten

Vi gjennomførte 10 saksbehandlingskurs i 2004 og har derfor ikke holdt egne kurs i saksbehandling i 2005.

Det er gitt informasjon til kommunene via vår hjemmeside på Internett, i egne brev og i møter med enkelte kommuner. Vi har videre deltatt som foredragsholdere på en årlig konferanse for de som yter tjenester til personer med psykisk utviklingshemming.

Videre har vi i våre tilsyn påpekt eventuelle mangler ved saksbehandlingen.

76.3.2 Rusmiddelarbeid

Vi har i samarbeid med Borgestadklinikken og 4 andre embeter i vår region gjennomført seminar for ansatte i kommunene om temaene tvang overfor rusmisbrukere og individuell plan. Sistnevnte tema var i hovedsak knyttet opp til praktisk løsning av problemstillinger knyttet til IP.

Fylkesmannen har bidratt aktivt i 2 etablerte rusfaglige fora i Buskerud. I det ene deltar kun kommunalt ansatte ruskonsulenter. Det andre møtes første- og andrelinjetjenesten for å drøfte felles problemstillinger og finne gode samhandlingsmodeller for rusarbeidet i fylket. Det har vært stor deltakelse på disse samlingene.

Vi har videre kartlagt kompetansebehovet på dette området i samtlige kommuner. Vi har gjennomført 5 kommunebesøk og tilsyn med tjenestetilbudet til rusmisbrukere i 3 kommuner.

Resultatområde 77 Kvalitet og samhandling

77.2 Ny arbeids- og velferdsforvaltning (NAV)

Fylkesmannen har i samarbeid med fylkesmannen i Vestfold arrangert en NAV-konferanse i regi av Shdir og KS. Vi har deltatt i en ledersamling trygd/arbeid hvor de ble orientert av en representant fra NAV-Interim.

Ordførere og rådmenn ble orientert om NAV på vår årlige konferanse for politisk/administrativ ledelse i kommunene.

Vi har besøkt Kongsberg kommune som er den første kommunen i Buskerud som har samlokalisert trygd-, arbeidsmarkeds- og sosialetaten. Samarbeidet gir resultater, men det har tatt tid å bli kjent med hverandres saksområde og kultur.

Høsten 2005 tok fylkesmannen initiativ til et samarbeidsforum NAV med representanter for NAV-Interim, Buskerud, KS, representant fra rådmannsutvalget og representanter fra fylkesmannens sosial- og familieavdeling.

77.3 Individuell plan

Vi har gjennom egeninitierte tilsyn i kommunen skaffet oversikt over kommunenes arbeid med å implementere forskriften om individuelle plan. Dette har også vært tema i flere nettverksmøter og de faglige foraene på rusområdet i 2005. I samarbeid med vårt kompetansesenter, Borgestadklinikken, er det gjennomført en stor konferanse om individuell plan, jf. Pkt. 76.3.2

VEDLEGG TIL ÅRSRAPPORTEN

Vedlegg nr. 1 Likestilling

Andelen kvinner/menn tilsatt i embetet pr. 01.01.06:

Avdeling	Kvinner (antall/ prosentvis pr. avdeling)	Menn (antall/ prosentvis pr. avdeling)	Totalt antall personer
Ledelse/stab	2 (50%)	2 (50%)	4
Administrasjonsavdelingen	18 (81%)	4 (19%)	22
Beredskap-, justis-, og kommunalavdelingen	10 (63%)	6 (37%)	16
Sosial- og familieavdelingen	12 (86%)	2 (14%)	14
Miljøvern avdelingen	8 (44%)	10 (56%)	18
Landbruksavdelingen	7 (33%)	14 (66%)	21
Helseavdelingen	7 (50%)	7 (50%)	14
Oppvekst- og utdanningsavd.	6 (66%)	3 (34%)	9
Totalt for Fylkesmannen	70 (59%)	48 (41%)	118

Lederstillinger – andel kvinner og menn pr. 01.01.06:

	Kvinner	Menn
Toppledelse	1 (50%)	1 (50%)
Avdelingsledere	3 (43%)	4 (57%)

Toppledelse omfatter fylkesmannen og assisterende fylkesmann

Gjennomsnittlønn pr. 01.01.06 (lønnsmasse/årsverk):

Avdeling	Kvinner	Menn
Ledelsen (fylkesmannen og ass. fylkesmann)	785 000 innplassert i.h.t lederlønnssystemet	596 130
Administrasjonsavdelingen	275 798	371 514
Beredskap-, justis-, og kommunalavdelingen	350 647	332 875
Sosial- og familieavdelingen	337 544	357 842
Miljøvern avdelingen	384 955	323 376
Landbruksavdelingen	347 365	340 780
Helseavdelingen	339 267	458 241
Oppvekst- og utdanningsavd.	348 533	396 014

Lønnsspenn og gjennomsnittslønn pr. 01.01.06:
Stillingskategorier

Kategorier	Kvinner	Menn	Hele kategorien
Ledelse (toppledelse og avdel.ledere)	4	5	9
Lønnsspenn kroner	470 200 - 785 000	470 200 - 596 130	470 200 – 785 000
Spenn lønnstrinn	67 –	67 – 78	67 –
Saksbehandler II – antall	41	43	84
Lønnsspenn kroner	300 758 – 420 416	305 854 – 527 432	300 758 – 527 432
Spenn lønnstrinn	42 – 61	43 – 73	42 – 73
Saksbehandler I – antall	25	0	25
Lønnsspenn kroner	258 030 – 290 860		258 030 – 290 860
Spenn lønnstrinn	32 - 40	-	32 – 40

Kategorien Ledelse inkluderer toppledelse og avdelingsledere.
 Saksbehandler II omfatter høyere saksbehandlerstillinger.
 Saksbehandler I omfatter førstesekretær og konsulent.

Kjønnsfordeling – i ulike stillingskategorier

Stillingskode	Stillingsbetegnelse	Kvinner	Menn	Totalt
9109	Fylkesmann	1	-	1
0129	Ass. fylkesmann	-	1	1
1058	Administrasjonssjef	-	1	1
0779	Fylkeslege	-	1	1
1060	Avdelingsdirektør	3	1	4
1062	Direktør		1	1
1364	Seniorrådgiver	3	3	6
1113	Prosjektleder	1	1	2
1434	Rådgiver	19	11	30
1261	Fylkesjordsjef	-	1	1
0822	Fylkessykepleier	-	1	1
1059	Underdirektør	1	-	1
0774	Ass. fylkeslege	-	3	3
0434	Fylkesskogmester	-	2	2
0382	Fylkesagronom		4	4
1087	Overingeniør	-	2	2
1085/1084	Avdelingsingeniør	-	12	2
1072	Arkivleder	1	-	1
1408	Førstekonsulent	15	13	28
1065/1064	Konsulent	15	-	15
1063	Førstesekretær	10	-	10
1070	Sekretær	1	-	1

Rekruttering i 2005:

Avdeling	Tilsatt
Administrasjonsavdelingen	-
Beredskap-, justis- og kommunal avdelingen	1 mann, vikar
Helseavdelingen	-
Sosial- og familieavdelingen	1 kvinne, vikar
Landbruksavdelingen	2 kvinner fast, 1 kvinne eng., 2 menn eng.
Miljøvern avdelingen	1 mann fast, 1 kvinne vikar, 1 mann vikar
Oppvekst- og utdanningsavdelingen	2 menn fast

Andel av pott til lokale forhandlinger tilkommet kvinner:

Årstall	Andel i %
1999	79,1 %
2000	73,3 %
2001	59,4 %
2002	68,0 %
2003	Ingen lokale forhandlinger
2004	59,1 %
2005	53,0 (2.3.5-forhandlinger)

Vedlegg nr. 2 behandling av økonomisaker etter kommuneloven

1. Behandling av kommunale budsjettvedtak, jf. kommunelovens § 59 og 60.

1.1 Fylkesmannens behandling av kommunale budsjettvedtak	Antall
Hvor mange budsjetter har fylkesmannen behandlet i 2005?	4

1.2 Opphevelse av kommunale budsjettvedtak	Antall
a) Budsjettet ble opphevet på grunn av formelle feil.	
b) Budsjettet ble opphevet på grunn av budsjettets økonomiske innhold.	
c) Budsjettet ble opphevet av andre årsaker.	

2. Godkjenning av kommunale låneopptak, jf. kommunelovens § 50

2 Fylkesmannens behandling av kommunale låneopptak i 2005	Antall
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale låneopptak har fylkesmannen truffet vedtak i 2005?	5
b) Hvor mange av disse låneopptakene godkjente fylkesmannen?	5
c) Hvor mange av låneopptakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	

3. Godkjenning av kommunale garantier, jf. kommunelovens § 51

3 Fylkesmannens behandling av kommunale garantivedtak i 2005	Antall
a) I hvor mange søknader om godkjenning av kommunale garantivedtak har fylkesmannen truffet vedtak i 2005?	4
b) Hvor mange av disse garantivedtakene godkjente fylkesmannen?	4
c) Hvor mange av garantivedtakene ble ikke godkjent av fylkesmannen?	

Vedlegg nr. 3 Lovlighetskontroll

Fylkesmannens lovlighetskontroll av kommunale avgjørelser, jf. kommuneloven §59:

Lovlighetskontroll tatt opp etter klage, jf. kommuneloven § 59 nr. 1	Antall
a) I hvor mange av disse sakene har fylkesmannen truffet vedtak i 2005?	2
b) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen opprettholdt?	2
c) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen kjent ulovlige?	0

Lovlighetskontroll tatt opp på fylkesmannens eget initiativ, jf. kommuneloven § 59 nr. 5	Antall
a) I hvor mange av disse sakene har fylkesmannen truffet vedtak i 2005?	0
b) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen opprettholdt?	0
c) Hvor mange av avgjørelsene har fylkesmannen kjent ulovlige?	0

Fylkesmannen har mottatt en henvendelse om å ta en sak opp etter nr. 5. Kommunen ble bedt om en redegjørelse og på bakgrunn av det ble det vedtatt ikke å iverksette lovlighetskontroll.